

Ա. ԱՆԴՐԵՅԵՎ

ՃԱՌ

Հս. Կ (բ) Կ XVIII

ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐՈՒՄ

ՊԵՏՀԲԱՏ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԳՐԱԳԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ՅԵՐԵՎԱՆ • 1939

ՊՐՈԼԵՏԱՐՆԵՐ ԲՈԼՈՐ ՅԵՐԿՐՆԵՐԻ, ՄԻԱՅՆՔ

05 FEB 2018

Ա. ԱՆԴՐԵՅԵՎ

ՃԱՌ

ՀԱՄԿ (Բ) Կ XVIII

ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐՈՒՄ

1939 թ. մարտի 12-ին

ՊԵՏՀՐԱՏ

ԲԱՆԿԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ • 1939

11-288429p

А. АНДРЕЕВ
РЕЧЬ НА XVIII СЪЕЗДЕ ВКП(б)
Арыгиз—Издательство полит. литературы
Ереван, 1939

Ընկերներ, ամբողջ նախահամագործարկյն իրադրու-
թյունը—այն, թե կուսակցական կազմակերպություններում
ինչպես եր անցնում համագումարի հարցերի քննարկումը և
համագումարի պատգամավորների ընտրությունը—ցույց ե
տալիս, վոր ամբողջ կուսակցությունը դեպի իր XVIII հա-
մագումարն եր դնում իր աշխատանքում բարոյական խոր
գոհունակության զգացմունքով, իր մեծադույն ուժի զի-
տակցումով և խոր յերախտադիտությամբ դեպի ընկեր
Ստալինն այն բանի համար, վոր նա այս հաշվետու ժամա-
նակաշրջանում ևս կուսակցությանը բոլոր դժվարություն-
ների միջով տարավ դեպի նոր հաղթանակներ: (Յերկարա-
տև ծափահարություներ):

Կուսակցության համագումարի կապակցությամբ յերկ-
րում՝ ֆարրիկաներում, զործարաններում, կոլտնտեսու-
թյուններում տեղի ունեցող վերելքն ասում ե նաև, վոր բա-
րոյական խոր գոհունակության այդ զգացմունքն ապրում ե
վոչ միայն կուսակցությունը, այլև ամբողջ յերկիրը, մեր
ամբողջ մեծ խորհրդային ժողովուրդը:

Յեւ ինչպես, ընկերներ, բարոյապես գոհացած չլինել
կուսակցության աշխատանքի արդյունքներով, յերբ հաշ-
վետու ժամանակաշրջանը մեր բոլշևիկյան կուսակցության
կյանքում այնչափ հարուստ եր, հաղեցած մեծ աշխատան-
քով և նոր հաղթանակներով՝ մեր կուսակցության քաղա-
քական, տնտեսական ու կազմակերպական զործունեյու-
թյան բոլոր բնադավառներում:

Վերցնենք միայն մի քանի հանրագումարներ, վորոնք
ամփոփվեցին ընկեր Ստալինի կողմից: Սյն ժամանակ, յերբ
կապիտալիզմը շարունակում ե գալարվել, դուրիւ տեղում,
իլիճակի չե նույնիակ հասնելու 1929 թվի արտադրության
մակարդակին, ԽՍՀՄ-ը նույն այդ ժամանակում գնացել ե
չառ առաջ:

Արտադրութիւնը 1929 թվի համեմատութեամբ մեղա-
նում աճել է համարյա 5 անգամ: Կուսակցութեան ղեկա-
վարութեամբ այդ ժամանակում ժամկետից չուտ կատար-
վեց յերկրորդ հնդամյակը: Սոցիալիստական հանրակարգը
հաղթեց և վերջնականապէս ամրապնդվեց: Ավարտված է
չահագործող դասակարգերի լիկվիդացիան, վիթխարի քայլ
է կատարված առաջ՝ դեպի անդամակարգ հասարակու-
թյունն այն բանով, վոր սահմանադրած բանվորները և
գյուղացիները դասակարգերի միջև / ավելի ու ավելի յե-
ջնջվում կոլեկտիվացման հաղթանակի և սոցիալիզմի աճ-
ման հիման վրա: Այս ժամանակում յերկրում կատարվել
է, ինչպէս ասաց ընկեր Ստալինը, մի ամբողջ կուլտուրա-
կան հեղափոխութիւն:

Նույն այդ ժամանակաշրջանում մեր ժողովուրդը հնա-
րավորութիւն ունեցավ ընդունելու մեծ Ստալինյան Սահ-
մանադրութիւնը, իսկ բուլղերի կուսակցութիւնը՝
կրկին ու կրկին անգամ ստանալու համաժողովրդական վըս-
տահութիւն:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում յերկրում լայնորեն
ծաղկալեց բառիս լայն իմաստով համաժողովրդական
ստախանովյան շարժումը, վորն ընդգրկել է տնտեսութեան
ու աշխատանքի բոլոր ճյուղերը, մի շարժում, վորն ար-
տադրութեան և աշխատանքի արտադրողականութեան մեջ
կատարել ու կատարում է լիակատար հեղափոխութիւն:

Ինչպէս հապա, ընկերներ, չլինել դոհացած, յերբ կու-
սակցութեանը հաջողվեց ամբողջ ժողովրդի աջակցու-
թեամբ և մասնակցութեամբ ջախջախել, վոչնչացնել տրոց-
կիստական-բուխարինական ու ալլ դավադիրները, վնա-
սարարները, մարդասպանները, լրտեսները կադրերը, վո-
րոնք ոտարերկրյա հետախուզութիւնների ղեկավարու-
թեամբ նախապատրաստում էին խորհրդային իշխանութեան
լիկվիդացիան և սորկութեան լծի վերականգնումը ԽՍՀՄ-ի
ժողովուրդների համար:

Կարելի յե չտարակուսել, վոր այդ գլիվբոսանտական,
ինտերվենտական կադրերի ջախջախումը մեղանում թի-
կունքում, անպայման, խճճեց մեր արտաքին թշնամիների

բոլոր հաշիւները և նրանց համար դժվարացրեց խորհրդ-
դային Միութեան դեմ պատերազմի հնարավորութիւնը:

Այն ժամանակ, յերբ կապիտալիզմը, խճճվելով ան-
լուծելի հակասութիւնների մեջ՝ արդեն ներսողացել է
յերկրորդ իմպերիալիստական պատերազմի մեջ, մեր բան-
վորները և գյուղացիները կարող են վստահ լինել իրենց սո-
ցիալիստական հայրենիքի վիճակի համար, վրդովհետեւ ան-
ցած ժամանակաշրջանում կուսակցութեան ղեկավարութեամբ
յերկրի պաշտպանութիւնն էլ ավելի յե ամրապնդվել, իսկ
անհանդիստ հարեաններից նրանք, ովքեր վորճեցին ձեռք
բարձրացնել խորհրդային տերիտորիայի վրա, հիմնավորա-
պէս վերեցին իրենց ատամները և իրենց մաշկի վրա դըա-
ցին ԽՍՀՄ-ի պաշտպանութեան ուժը, մեր Կարմիր բանա-
կի ուժը: (Մախահարութիւններ):

Ձի կարող խոր գոհունակութիւն չառաջացնել նաեւ այն
կադմակերպական աշխատանքը, վոր կուսակցութիւնը և
նրա Կենտրոնական Կոմիտեն կատարել են հաշիւտու ժամա-
նակաշրջանում, վորի մասին խոսեց ընկեր Ստալինը:

Այդ ժամանակում պետական կառավարման, տնտեսու-
թեան, հասարակական կյանքի մեջ ակտիվ մասնակցու-
թեան են բարձրացված միլիոնավոր մարդիկ՝ դործարաննե-
րից, կոլտնտեսութիւններից և հիմնարկներից: Յերկիրը,
պետութիւնը, կուլտուրան և կառավարչութիւնը հարըս-
տացան հարյուր-հազարավոր նոր մասնագետներով:

Այս հինգ տարում բուհերից և տեխնիկումներից բաց
են թողնված 1.287.000 նոր մասնագետներ, չհաշված զին-
վորական մասնագետները: Հենց միայն անցյալ տարում
բուհերից և տեխնիկումներից բաց են թողնված 294.700
նոր մասնագետներ:

Կուսակցութեան ղեկավարութեամբ հաշիւտու ժամա-
նակաշրջանում կադմակերպվել են 3.450 նոր ՄՏԿ-ներ,
ավելի քան 660 ՄՏԱ-ներ, 939 նոր բուհեր ու տեխնի-
կումներ: Պրոֆմիութիւնների անդամների թիւն այդ ժա-
մանակաշրջանում աճել է 4.700 հազար մարդով, կոմյերիտ-
միութեան անդամներինը՝ մոտավորապէս 3 միլիոնով: Այդ
ժամանակում պատրաստվել և վերապատրաստվել են ավելի
քան 1.500 հազար նոր տրակտորիստներ ու կոմբայնավար-

ներ: Վերադարձառաջիկ են կոլտնտեսութեաններէ հարյուր-
հազարավոր նախադասներ ու կոլտնտեսային բրիգադներն: Ստեղծուի են 2-255 նոր սկզբնական կուսակցական կազմա-
կերպութեաններ:

2

Հազիւ ամենևոյ մեր կազմերի դադարաւական-քաղաք-
քական դատարարութեան աշխատանքի թուրութեանը, Կենտրոնական Կոմիտեն, ինչպես ձեռ հասնի յե, այդ ուղ-
ղութեամբ կատարել ե շատ լուրջ աշխատանք, մասնաւոր
անձամբ, ընկեր Ստալինը, վորը, չնայած իր ամենորշա
կրաւելածութեանը, մեր կուսակցութեանն ապահովեց ընդհե-
միկյան կուսակցութեան իրական, պատմութեան ստեղծու-
մով, վորի շնորհիւ մեր կուսակցութեանը, մեր կազմերը
կարճ ժամանակաշրջանում դադարաւական բարձրացան մի
քանի աստիճանով ամենի բարձր: Իսկ Կենտրոնական Կոմի-
տեյի վորոշումը պրոպագանդայի մասին, վորը մշակվել ե
ընկեր Ստալինի անմիջական ղեկավարութեամբ ու անձնա-
կան մասնակցութեամբ, հանդիսանում ե ոչնչակի մարտա-
կան մի ծրարելը, վորը նոր ձևով ե դնում մեր կազմերի
քաղաքական դատարարութեան կազմակերպումը:

Նոր ձևով, ամենայն պարզութեամբ Կենտրոնական Կո-
միտեն դրեց ձեռնարկութեաններում աշխատանքային կար-
գադասութեան կազմակերպման ե վարչետի դերը հարցե-
րը, վոր ջերմ աշխտանքութեան հանդիպեց բանվորների ու
տեխնիկական անձնակազմի մեջ՝ Գաբրիկաներում ու դոր-
ծարաններում ե վորն անպայման արդեն տալիս ե լուրջ
արդշունքներ արտադրութեան մեջ դործի վիճակի ե ար-
տադրանքի թողարկման աստիճանում:

Կուսակցութեանը ե նրա Կենտրոնական Կոմիտեն այս
ժամանակում բազմիցս դրադվել են կոլտնտեսային ե խորհ-
անտեսային շինարարութեան կազմակերպական հարցերով:
Իրենց կազմակերպական աշխատանքում կուսակցութեանը ե
նրա Կենտրոնական Կոմիտեն հատուկ ուշադրութեան նվի-
րեցին ներկուսակցական կյանքին: Հենց վոր սկսեցին զգա-
վել ներկուսակցական կյանքի թերութեանները՝ ղեմնկրա-
տիզմի իրականացման դործում, ընկեր Ստալինը ե Կենտրո-
նական Կոմիտեն ամենայն սրութեամբ դրին հարցը ե ուղ-
ղեցին այդ խոշորագույն թերութեանները, իսկ կուսակցա-

կան կազմակերպութեաններն անպայման արդեն լուրջ ար-
դշունքներ յեն հասել կուսակցական ղեմնկրատիայի նոր-
մաների, ընտրականութեան ե հաշվետվականութեան վե-
րականդման դործում:

Ուղղելով կազմակերպական աշխատանքում ներկուսակ-
ցական ղեմնկրատիայի այս թերութեանները, կուսակցու-
թեանն անցավ նույնպիսի, յեթե վոչ ամենի լուրջ, թերու-
թեանների ուղղմանը՝ պրոֆմիութեաններում ե կոմյերիտ-
միութեան մեջ: Այդ իմաստով՝ աշխատանքի արդշունքների
մասին, ակներևորեն, կասեն իրենք՝ պրոֆմիութեանների ե
կոմյերիտմիութեան ղեկավարները:

Կուսակցութեանն այս ժամանակաշրջանում կարգի բե-
րեց իր կուսակցական տնտեսութեանը ե կուսակցութեան
անդամների հաշվառումը: Բաւական ե ասել, վոր այժմ
Կենտրոնական Կոմիտեն ցանկացած բուլետին կարող ե պատ-
կերացում ունենալ կուսակցութեան յուրաքանչյուր անդամի
մասին: Ինձ թվում ե, վոր անվիճելի արդշունք ե հանդի-
սանում այն, վոր կուսակցական կազմակերպութեանների
կազմից, Կենտրոնական Կոմիտեյի ղեկավարութեամբ, կա-
տարված վիթխարի կազմակերպական աշխատանքի հետե-
վանքով ուժեղացել ե մեր կազմակերպութեանների կապը
մասնանների հետ, իսկ ապագային կոմկուսակցութեանների
կենտկոմներինը, մարզկոմներին ու յերկրկոմներինը՝ տե-
ղեցի հետ:

Բայց կուսակցութեան կազմակերպական աշխատանքի
ամենադիւրաւոր ե հիանալի արդշունքը, անպայման, հանդի-
սանում ե բազմաթիւ կազմերի դատարարական ու առաջ-
քաշումը ղեկավար աշխատանքի՝ կուսակցական, խորհրդա-
յին, տնտեսական, պրոֆմիութեանական ու կոմյերիտմիութե-
ան կազմակերպութեաններում:

Այդպիսի նոր յերիտասարդ կազմեր, վորոնք բարձրաց-
վել են ներքեից առաջավոր, առող մարդկանցից ու ստա-
խանովականներից, այլե բարձրագույն ուսումնական հաս-
տատութեաններն ավարտածներից՝ մեղանում կան հարյուր-
հազարներով:

Յեւ կուղեյի հրապարակել մի քանի հիմնական տվյալ-
ներ մեր կազմերի վորակական կազմի փոփոխման մասին:

Ահա, որինակ, մարդկոմներ, յերկրկոմներ և ազգային կոմկուսակցութիւնների կենտկոմները քարտուղարների թիւով մենք ունենք 28,6 տոկոս բարձրագույն կրթությամբ, իսկ լրիւ միջնակարգ ու թերի բարձրագույն կրթությամբ—30 տոկոս:

Մարդկոմներ, յերկրկոմներ և ազգային կոմկուսակցութիւնների կենտկոմները քարտուղարների կազմի մեջ 54 տոկոսը վերջին տարիներում առաջ են քաշվել ստորին աշխատանքից և սկզբնական կազմակերպութիւններից, իսկ 39 մարդ քարտուղարական աշխատանքի յեն առաջ քաշվել ուսուցումն աւարտելուց անմիջապէս հետո:

Կուսակցութեան շրջկոմներ, քաղկոմներ և օկրուգկոմները քարտուղարները մեջ բարձրագույն կրթությամբ կան 534 մարդ, թերի բարձրագույն և միջնակարգ կրթությամբ—2581 մարդ: Ստորին աշխատանքից և սկզբնական կազմակերպութիւնների աշխատանքից առաջ են քաշված 7.250 մարդ և անմիջականորեն ուսուցումից—185 մարդ:

Սկզբնական կուսակցական կոմիտեների քարտուղարները և կուսկազմակերպիչների կազմի մեջ կան բարձրագույն կրթությամբ 5.191 մարդ, միջնակարգ կրթությամբ—18.677 մարդ:

Այսպիսով, դուք այստեղից տեսնում եք, վոր մեր կուսակցական ղեկավար կադրերի կազմի մեջ զգալի տեղաշարժ ե կատարվել դեպի կրթական ավելի բարձր մակարդակը, և սկզբնական կազմակերպութիւնների ստորին աշխատանքի անմիջական փորձը փոխադրվել ե մեր կուսակցական ղեկավար որդանները:

Վոչ պակաս լուրջ վորակական փոփոխութիւններ կատարվել են նաև խորհրդային ու տնտեսական աշխատողների ղեկավար կադրերի կազմի մեջ: Այսպէս, որինակ, ԽՍՀ Միութեան և ՌՍՖՍՀ-ի ժողկոմները մեջ մենք ունենք 53 տոկոս բարձրագույն կրթությամբ, ժողկոմների տեղակալները մեջ—68 տոկոս, գլխավոր վարչութիւնների և ժողկոմատները միավորումների պետերի մեջ—60 տոկոս, ձեռնարկութիւնների գերեկտորների մեջ—27,6 տոկոս բարձրագույն կրթությամբ: Բավական զգալի թիւով ստախանովականներ այժմ մեզանում ղեկավար պոստեր են զրաւում

ժողկոմատներում, գլխավոր վարչութիւններում, յերկարթիւններում և վորպէս արդյունաբերական ձեռնարկութիւնների գերեկտորներ:

Կադրերը՝ քաղաքական ու գործնական տեսակետից սնանկացած մասի փոխարինումով և նոր մարդկանց ղեկավար աշխատանքի առաջ քաշելով մեր կուսակցութիւնը մեծ դործ կատարեց, նա ուժեղացրեց իրեն: Կատարվեց պետական և տնտեսական ապարատի առողջացում: Մեր կուսակցական սուսն ավելի մաքրվեց ու ավելի թարմացավ: Կապը մասսաների ու տեղերի հետ դարձավ ավելի ամուր: Նոր մարդիկ ներքեց բերին պրակտիկ աշխատանքի անմիջական փորձ: Ստորաքարչութիւնը և բարոյական քայքայման սրբերն զգալի չափով անհետացան, վորովհետեւ դրանք անցյալում պաշտպանում էին քաղաքական նեխոված եյութիւն ունեցող մարդիկ, մի եյութիւն, վորը և վորոշում եր նրանց բարոյական անկումը:

Ընկեր Ստալինը հաշվետութեան մեջ ասաց, վոր կատարաւորական յերկրներում բուրժուական մամուլի եջերը իսյատափայլում են կրկնեղբերով այն մասին, թե վերջին յերկու-յերեք տարում, կատարելով կադրերի մաքրում, բուլլեիկները թուլացրին իրենց: Թող իրենց միթիարեն այդ պարոնները: Մենք ձեզ հետ միասին լալ դիտենք, վոր կուսակցութիւնը մեծ դործ կատարեց՝ առաջ քաշելով հարյուր-հազարավոր նոր, թարմ, անարատ կադրեր: Դրանով մենք բոլոր տեսակետներից ամրապնդեցինք ղեկավարման գործը կուսակցական, խորհրդային, տնտեսական ու պրոֆմիութենական կազմակերպութիւններում: Գործը մեզանում այժմ անչափ ավելի ամուր ե և հուսալի: Բայց, չնայած կուսակցութեան կողմից կիրառված կազմակերպական վրթխարի աշխատանքին, մեր առջևում, ընկերներ, դեռ կա վոչ թիչ աշխատանք զրա մասին խօսեց ընկեր Ստալինը:

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՄԻ ՔԱՆԻ
ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Նախ՝ ճիշտ ե, վոր կուսակցութիւնը նոր կադրերը պատշաճաւում լուծեց կազմակերպական մեծ խնդիր:

Պրակտիկ աշխատանքի փորձը, կյանքի և կոնկրետ իրադրությունների գիտնելու մոտ, անտարակույս, ավելի յե, նրանք ավելի կուլտուրական են, չատեն ունեն բարձրագույն և միջնակարգ կրթություն, նրանք վարակված չեն դիրեկտիվային ղեկավարման բյուրոկրատիկ փառով, սնայարժույթյամբ, վոթդիզմով, ավելի յեն կապված մասնաների հետ, ավելի ազնիվ են և ավելի յեն նվիրված իրենց կուսակցության վերաբերմամբ: Ստեղծված և հիանալի թանգարտեք Փոնդ: Ննդիրն այն և, վոր թանդ դնահատենք այդ Փոնդը, նոր կադրերին ոգնենք բարձրանալու իսկական ղեկավարների մակարդակին: Ղեկավար աշխատանքի լուրջ փորձ նրանք դեռ չունեն, նրանց պետք և ոգնել այդ դործում և բուլեիկյան կոմիվածք ու քաղաքական դաստիարակություն ստանալու մեջ:

Յերկրորդ՝ ընկեր Ստալինը խոսեց կուսակցական ղեկավարման մեջ կուսակցական-քաղաքական աշխատանքի և տնտեսության ղեկավարման ճիշտ ղուղակցումն ապահովելու անհրաժեշտության մասին:

Մենք կարող ենք արդյոք ասել, վոր մեր յերկրկոմները, մարդկոմները, չրջկոմները պրակտիկայում արդեն լիակատար կերպով յուրացրել են այդ կազմակերպական խնդիրը: Վո՛չ, այդ ասել դեռ չի կարելի: Դժբախտաբար, նույնիսկ ամենավերջին ժամանակներս Կենտրոնական Կոմիտեն ստիպված յեղալ լրջորեն ուղղել մի քանի մարդկոմներին՝ ղեկավարման միակողմանիության մեջ—կամ չեղվում են, տարվելով տնտեսական աշխատանքով, մոռանալով կուսակցական-քաղաքական խնդիրները, կամ, ընդհակառակը, յերեսի վրա յեն թողնում տնտեսական աշխատանքը, իսկ հետո նրանով զբաղվում են ճեղքվածքները լիկվիդացիայի յենթարկելու կարգով:

Կանոնադրության վերաբերյալ առաջարկները, վորոնք մտցված են համագումարի քննարկմանը, նախատեսում են մի քանի արտադրական-ճյուղային բաժինների վերացումը: Բայց դա վոչ մի կերպ չի կարելի դիտել վորպես խորհրդային ու տնտեսական աշխատանքի ղեկավարման խնդիրների նեղացում: Առհասարակ դժվար և և չի կարելի վորոշել, թե մեր կազմակերպություններում ուղադրության և

աշխատանքի ինչպիսի տոկոս պետք և հատկացվի կուսակցական-քաղաքական աշխատանքին և ինչպիսի տոկոս՝ տնտեսական ղեկավարմանը: Այստեղ պետք և յեղնել այն բանից, ինչ ընկեր Ստալինն ասել և 1937 թվին ՀամԿ(Բ)Կ Կենտկոմի պլենումում: Ընկեր Ստալինն ասել և.

«Յեթե այժմ մեր վորոշ ընկերներ, ճեռնամուխ լինելով կուսակցական-քաղաքական աշխատանքի ուժեղացմանը, մտքով անցկացնեն հեռանալ տնտեսությունից, ապա այդ կլինի մի ուրիշ ծայրահեղություն, վորը մեզ կնստի վոչ պակաս զոհողություններ: Ձի կարելի մեկ ծայրահեղությունից նետվել դեպի մյուսը: Ձի կարելի քաղաքականությունն անջատել տնտեսությունից: Մենք չենք կարող հեռանալ տնտեսությունից նույնպես, ինչպես չենք կարող հեռանալ քաղաքականությունից: Ուսումնասիրության հարմարության համար մարդիկ սովորաբար մեթոդորդիորեն անջատում են տնտեսության հարցերը քաղաքականության հարցերից: Բայց այդ կատարվում և միայն մեթոդորդիորեն, արհեստականորեն, միայն ուսումնասիրության հարմարության համար: Կյանքում, ընդհակառակը, պրակտիկայում քաղաքականությունն ու տնտեսությունն անբաժանելի յեն: Նրանք գոյություն ունեն միատեղ և գործում են միատեղ: Յեվ նա, ով մտածում և մեր պրակտիկ աշխատանքի մեջ տնտեսությունն անջատել քաղաքականությունից, տնտեսական աշխատանքն ուժեղացնել քաղաքական աշխատանքը նվազեցնելու գնով կամ, ընդհակառակը, քաղաքական աշխատանքն ուժեղացնել տնտեսական աշխատանքի նվազեցման գնով,—նա անպայման ընկնում և փակուղու մեջ»:

Յերրորդ հարցը: Ընկեր Ստալինը վորպես կազմակերպական խնդիրներից մեկը մեր կուսակցական կազմակերպությունների առջև դնում էր խորհրդային ու տնտեսական աշխատանքի առանձին ճյուղերը մարդկանցով ամրապնդելու խնդիրը, վորպեսզի այդ կազմակերպությունները չփոխարինեն խորհրդային ու տնտեսական որդանները և իրենց

չվերածեն այդպիսիներէ: Ահա թե ընկեր Ստալինն այդ առ-
թիւ ինչ է ասել 1937 թվին ՀամԿ(բ)Կ Կենտրոնի պիւնտումում:

«Բանաձևի նախագծի՝ կուսակցական կադմակեր-
պությունները տնտեսական մանրունքներից ազատելու
և կուսակցական-քաղաքական աշխատանքն ուժե-
ղացնելու վերաբերյալ Հայտնի կետի իմաստն այն է,
վոր հեռանանք տնտեսական աշխատանքից ու տնտե-
սական զեկաւարությունից, այլ սոսկ միայն այն,
վոր այլևս թույլ չտանք տնտեսական որդանները,
այդ թվում և հատկապես հողային որդանները մեր
կուսակցական կադմակերպություններով փոխաբխե-
լու և դիմադրելու պրակտիկան: Հետևաբար, ան-
հրաժեշտ է յուրացնել տնտեսական որդաններէ բոլ-
շևիկյան զեկաւարման մեթոդը, վորի ելությունն
այն է, վոր սիստեմատիկաբար որդանք այդ որդան-
ներին, սիստեմատիկաբար ամրացնենք նրանց և տըն-
տեսությունը զեկաւարենք վոչ թե այդ որդաններից
անկախ, այլ նրանց միջոցով»:

Կարելի՞ր յե արդյոք, ընկերներ, ասել, վոր ընկեր Ստա-
լինի այս լուրջ նախադրուշացումը մեր կադմակերպություն-
ներէ կողմից արդեն լիակատար կերպով իրագործված է:
Վո՛չ, այդ չի կարելի ասել, վորովհետեւ մեր մի քանի կադ-
մակերպություններում մինչև այժմ ել կան աշխատանքի
յերկու տիպ և աշխատողների յերկու տիպ: Մեկը նրանք
են, վորոնք ձգտում են ամեն բան անել իրենք, ձեռնամուխ
են լինում ամեն բանի, տնտեսական ու խորհրդային զեկա-
ւարման բոլոր մանրունքները քարչ են տալիս կուսկադմա-
կերպություն, և դրա հետևանքով ի վիճակի չեն դուրս բե-
րելու գործը և հասցնելու այն մինչև վերջ, դրանով իսկ
դիմադրկելով խորհրդային տնտեսական կադմակերպու-
թյունները:

Աշխատանքի և աշխատողների մյուս տիպը—այդ՝ իր
զեկաւարությունն ընդհանուր-գիրեկտիվային զեկաւար-
ման հանդեցնելն է, կոնկրետ ոպերատիվ ամբողջ զեկա-
ւարությունը բոլորին ում ասեք վերահանձնարարելը: Յեռ
կարող եյի բերել վոչ քիչ թվով նման կոնկրետ որինակ-
ներ առանձին մարդկամների աշխատանքից, բայց դա հաղիվ

թե անհրաժեշտ է: Խնդիրն այն է, վոր վերջնականապես
լիւվիդացիայի յենթարկենք այդ թերությունները՝ խոր-
հրդային ու տնտեսական որդանները մարդկանցով ամրա-
պնդելու և նրանց ճիշտ զեկաւարման միջոցով:

Չորրորդ: Առաջվա նման ամենալուրջ խնդիրն ամեն մի
աշխատանքի զեկաւարման մեջ մնում է մարդկանց ընտ-
րությունը և կատարման ստուգումը: Դաք զիտեք, վոր
այդ բանի վրա դեռ կենդանության որով կենինը լրջորեն
պնդում եր՝ վորպես ճիշտ զեկաւարման հիմնական կադ-
մակերպական պայմանի վրա: Այդ մնում է ամենաեյակաւնը
նաև մինչև այժմ: Այդ մասին մշտապես, հաստատակամո-
րեն մեզ հիշեցնում է ընկեր Ստալինը:

Կարելի՞ յե արդյոք ասել, վոր կուսակցական, խոր-
հրդային ու տնտեսական զեկաւարման այդ հիմնական
կադմակերպական պայմանը դարձել է մեր զեկաւարների
միտն ու արյունը: Վո՛չ, ընկերներ, այդ ասել չի կարելի:

Բանը հաճախ հանգում է այն բանին, վոր թխվում են
մեկը մյուսին կրկնող գիրեկտիվներ, վորոնք մնում են
տաւնց կատարման ստուգման: Հաճախ մարդկանց ընտրու-
թյունը կադմակերպված է լինում այնքան անուշադիր, վոր
դրան անպայմանորեն հաջորդում է կադրերի հոսունու-
թյունը, մարդկանց հաճախակի վտփոխումը, վորովհետեւ
նրանք չեն ապահովում իրենց գերը:

Նշանակում է՝ խնդիրն այն է, վոր լիւվիդացիայի յեն-
թարկենք այդ թերությունները և իսկապես արմատացնենք
մարդկանց ուշադիր ընտրությունն ու կատարման ստու-
գումը, վորպես մեր ամբողջ առաջիկա աշխատանքի հիմնա-
կան պայման:

Հիմնաբար: Ճիշտ է, վոր թշնամիների հիմնական կադ-
րերը մերկացված և ջախջախված են: Բայց դա մեզ չպետք
է տրամադրի բարենորոթյան, իսկ կատակից վեր է, վոր
մեր վորոշ մարդկանց մեջ կարող են առաջ գալ այսպիսի
տրամադրություններ, — թե՛ ահա այժմ մենք թշնամիներին
ջախջախել ենք, այժմ կարող են նորից հանդիստ աշխա-
տել: Այսպիսի տրամադրությունները վտանգաւոր կլինե-
յին, յեթե դրանք համակելին մեր կադմակերպությունները:
Ընկեր Ստալինը նախադրուշացնում էր թշնամական կադ-

տալիստական շրջապատման մասին, և այդ նախադրույթ-
ցումը մեր մարդիկ յերբեք չպետք է մոռանան: Դեռևս
լիովին չմերկացված մնացորդները և նորից մեղ մոտ
ուղարկվող թշնամիները կհորինեն պայքարի նոր, ել ավե-
լի նուրբ ձևեր: տապալվելով մեկ տեսակ մեթոդների մեջ՝
նրանք հորինելու յեն այլ մեթոդներ: Նրանք արդեն ողտա-
գործում են զբաղառություն ձևը՝ մեր նոր կադրերին վաթ-
կարեկելու համար:

Ոնդիրն այն է, վոր աշուհեան ել մերկացնեք և խա-
փանեք թշնամիների բոլոր ու ամեն տեսակ փորձերը, վոր-
պեսդի նրանք չկարողանան վնասել, կադրեր հավաքադրել
և կազմալուծում մտցնել մեր շարքերը:

Վեցերորդ: Անհրաժեշտ է ասել այն մասին, վոր կու-
սակցական կազմակերպությունների ղեկավարություն և վե-
րահանդություն ու շաղկրությունից բաց չթողնվի քաղաքա-
կան, տնտեսական ու խորհրդային աշխատանքի վաչ մի
բնադավառ: Դասերն ասում են, վոր այդ տեսակետից ան-
ցյալում մեր կազմակերպությունների կողմից թույլ են տրը-
վել շատ խոշոր թերություններ, և կենտրոնական կոմիտեն
ստիպված յեղավ լրջորեն ուղղել մի քանի մարդկամների ու
յերկրկոմների:

Որինակ՝ չի կարելի ասել, վոր դրությունը բարեհաջող
և յեղել այնպիսի՝ մի կարևոր ճյուղի ղեկավարման գոր-
ծում, ինչպես պետական ու կոոպերատիվ անասունք և,
վորը կապված է բնակչության անմիջական պահանջմունք-
ների սպասարկման հետ: Կարելի՞ յե արդյոք պարծենալ
թե մեր կուսկազմակերպությունները բավականաչափ լըր-
ջորեն ղեկավարում են այդ գործը և կուսակցական աշխա-
տանքն այդ հիմնարկներում: Վո՛չ, դրանով պարծենալ չի
կարելի:

Չի կարելի նաև բավարար ճանաչել կուսակցական աշ-
խատանքի ղեկավարությունը մեր բուհերում և տեխնի-
կումներում, վորտեղ պատրաստվում են հարյուր-հազարա-
վոր մեր լավագույն յերիտասարդները, վորոնք վաղը,
ուսուցումը վերջացնելուց հետո, աշխատելու և ղեկավա-
րելու յեն քաղաքական, տնտեսական ու կուլտուրական աշ-
խատանքի ամենատարբեր բնադավառներ: Իսկ չե՞ վոր մեր

բուհերում և տեխնիկումներում սովորում են 1.553.000
մարդ: Ընկեր Ստալինի նախադրույթցումից հետո մեր կու-
սակցական կազմակերպություններն այդ տեսակետից դեռ
լուրջ շրջադարձ չեն կատարել:

Յեվ, վերջապես, գյուղատնտեսություն մեջ կատարվող
կուսակցական աշխատանքի մասին: Անտարակույտ, հաշվետու
ժամանակաշրջանում կուսակցական-քաղաքական աշխատան-
քը գյուղատնտեսություն մեջ ուժեղացել է: Սկզբնական
կազմակերպությունների քանակը և կուսակցություն անդամ-
ների թիվն աճել է: Սակայն, այնուամենայնիվ, պետք է
ընդունել գյուղատնտեսություն մեջ կատարվող մեր կու-
սակցական աշխատանքի թուլությունը, նրա անհամապա-
տասխանությունը գյուղում և առհասարակ գյուղատնտե-
սության մեջ մեր աշխատանքի վիթխարի խնդիրներին:
Վերցնեք թեկուզ կոլտնտեսություններում սկզբնական կազ-
մակերպությունների և կոմունիստների առկայության գոր-
ծի վիճակը:

Վերջին տարում մենք ունենք կոլտնտեսություններում
կուսակցություն անդամների թվի վորոշ աճում, սակայն
դեռ չի կարելի նորմալ համարել, յերբ մեզ մոտ 243 հազար
կոլտնտեսություններում կան միայն 12 հազար սկզբնական
կուսակցական կազմակերպություններ՝ 153 հազար անդա-
մով ու թեկնածուով:

Իսկ մի քանի մարդերում դրությունը առանձնապես
վատ է:

Ահա, որինակ, Բելյուսական հանրապետությունը:
9.665 կոլտնտեսություններում կան միայն 44 սկզբնական
կազմակերպություններ՝ կուսակցության 614 անդամով:

Վոլոգդայի մարզում՝ 5.970 կոլտնտեսություններում
կան 31 սկզբնական կազմակերպություններ՝ կուսակ-
ցության 442 անդամով: Պերմի մարզում 3.314 կոլտնտեսու-
թյան մեջ կան 16 սկզբնական կազմակերպություններ կու-
սակցության 274 անդամով:

Միևնույն ժամանակ կան հանրապետություններ ու
մարզեր, վորտեղ դրությունը զգալիորեն ավելի լավ է:
Այսպես, որինակ, Ադրբեջանում 3.677 կոլտնտեսու-
թյան ունեն 882 սկզբնական կազմակերպություն՝ կուսակ-

ցության 14.500 անդամով: Ղազարտանուտ 7.347 կոլտն-
տեսություններն ունեն 1.239 սկզբնական կազմակերպու-
թյուն՝ կուսակցության 15.600 անդամով: Ստալինգրադի
մարզում 1.655 կոլտնտեսություններն ունեն 507 սկզբ-
նական կազմակերպություն՝ կուսակցության 5.286 անդա-
մով: Ահա՛, տեսնում եք, թե ինչպիսի տարբերություն
գոյություն ունի առանձին մարզերի միջև:

Պետք է նաև ցանկանալ, վոր կոմյերիտմիության կազ-
մակերպությունները լուրջ ուղադրություն դարձնեն գյու-
ղում կոմյերիտմիության աշխատանքի ամբողջական վրա:
Կոմյերիտմիությունը կկարողանար յեթե վոչ բոլոր կոլտն-
տեսություններում, այդա կոլտնտեսությունների զգալի մե-
ծամասնությունում ունենալ իր սկզբնական կազմակերպու-
թյունները, մինչդեռ գրությունն այնպես է, վոր 243 հա-
զար կոլտնտեսություններից ավելի քան 100 հազար կու-
տնտեսություններում չկան կոմյերիտմիության սկզբնական
կազմակերպություններ:

Սրանից, իհարկե, ընկերներ, չի հետևում, վոր մեր
կազմակերպությունները պետք է լայն կամպանիա սկսեն
կոլտնտեսություններում սկզբնական կազմակերպություն-
ների և կուսակցության անդամների թիվը մեխանիկորեն
ավելացնելու ուղղությամբ, բայց համենայն դեպս այժմ
մենք կոլտնտեսություններում ունենք շատ առաջավոր մար-
դիկ, վորոնք ցանկանում են լինել մեր կուսակցության
անդամ, և մեր հետագա աշխատանքում մենք ուարտավոր
ենք հասնել կոլտնտեսություններում կոմունիստների թվի
ու սկզբնական կազմակերպությունների քանակի ավելաց-
ման: Այդ մեզ համար կհեշտացնի ինչպես կոլտնտեսու-
թյուններում քաղաքական աշխատանք կատարելու խնդիրը,
այնպես էլ կոլտնտեսությունների ղեկավարման կազմա-
կերպումը:

ՄԵՐ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԳԾՈՎ

Ընկեր Ստալինը մեծ և լուրջ խնդիրներ դրեց գյուղա-
տնտեսության բնագավառում:

«Ե՛լ ավելի ծավալել մեր հողադործությունն և
անասնապահությունն վերելքն այն հաշվով, վոր մո-

տակա 3—4 տարիների ընթացքում հասնենք տարե-
կան 8 միլիարդ փութ հացահատիկի արտադրությամբ՝
հեկտարից 12—13 ցենտներ միջին բերքատվությամբ,
տեխնիկական կուլտուրաների դժով արտադրությու-
նի ավելացնել միջին հաշվով 30—35 տոկոսով, վոչխար-
ների և խոզերի զլխաքանակն ավելացնել կրկնակի,
խոշոր յեղջիրավոր անասունների զլխաքանակը՝ մոտ
40 տոկոսով, ձիերի զլխաքանակը՝ մոտ 35 տոկո-
սով»:

Այս խնդիրներն իրադործելի յեն: Յես կուզեյի կանգ
առնել այն հսկայական հնարավորությունների վրա, վոր
մենք ունենք գյուղատնտեսության մեջ:

Զի կարելի թեքազնահատել այն բանը, վոր ժողովրդի
ամեն դույնի թշնամիներն, անվիճելիորեն, կոլտնտեսու-
թյուններին և խորհանտեսություններին քիչ վնաս չեն հա-
ցրել գյուղատնտեսության ասպարեզում կատարած վնա-
սարարությամբ: Այժմ պարզ է, վոր ժողովրդի թշնամի-
ներն ոտարեկրյա հետախուզությունների ղեկավարությամբ
մտահղացել ու անց եյին կացնում լայն սրովուկացիայի
պլան: Բոլոր միջոցներն ոգտադործվում եյին կոլտնտեսային
գյուղում սով ստեղծելու համար, վորպեսզի յերկրում դոժ-
դահություն առաջ բերեն: Դժվար է, ընդհանրապես, վորևե
բառով արտահայտել այն կատաղությունը և դադանային
միջոցները, վոր թշնամիները դործադրում եյին իրենց նպա-
տակին հասնելու համար: Թերևս, մարդկային սրամու-
թյունը չգիտե այն նենգություն ու վայրենություն նմանը,
վոր դործադրում եյին ժողովրդի թշնամիները:

Դիմակավորված վնասարարները կոլտնտեսային և
խորհանտեսային անասուններին մասսայաբար վարակում
եյին խլնխտով (члнхт), սիրիրախտով և այլ վարակիչ հի-
վանդություններով, իսկ անասունների միջոցով վարակում
եյին նաև մարդկանց: Բիոլարտրատորիաներում բուժական
պրեպարատներ պատրաստելու փոխարեն՝ այնտեղ խցված
թշնամիները թույներ եյին պատրաստում անասուններին
թունավորելու համար, արհեստականորեն կերադրելու
ևր ստեղծվում, վորպեսզի անասունների մասսայական կո-
տորած առաջ բերվի:

Կոլտնտեսութիւնները քայքայելու համար հողային ուղեանները խցկված թշնամիները փչացնում եյին ՄՏ կայանների և խորհատնտեսութիւնների դուրդատնտեսական մեքենաները: Իսպանիայի ծանծաղ վար եյին կատարում հացաբույսերը մոլախոտերով խեղդելու համար, ամեն կերպ խանդարում եյին բերքահաւաքին և հացը փչացնում եյին չքաղած, իսկ հավաքած հացը փոխեցնում պահեստներում ու վարակում ցորենով: Դժվար է թվարկել այն ստոր միջոցները, վորոնցից ուղտովում եյին ժողովրդի թշնամիները: Դուրդատնտեսութիւնը, ըստ յերևութին, թշնամիների վնասարարութեան և դիվերսիոն աշխատանքի զլխավոր ուրջեկտն էր: Բայց թշնամիները սխալվեցին իրենց հաշիվներում: Նրանք հարկադրված յեղան ընդհարվել այն տառնյակ-միլիոնավոր կոլտնտեսային դուրդացիութեան հետ, վորոնք չեն ուղում հին ձեռով ապրել: Թշնամիներն ուղում եյին քայքայել կոլտնտեսութիւնները: Այդ նրանց չհաջողվեց: Նրանք դեմ առան ամբապնդված կոլտնտեսութիւնների պատենչին, ամբողջ ժողովրդի ատելութեանը: Նրանց, այդ ժողովրդի մօղուկների ի՞նչ բանն է պայքարել ժողովուրդ-հակայի և նրա կուսակցութեան դեմ: Յեւ ժողովուրդը թութափեց և ճղմեց այդ մօղուկներին, իսկ մեր կոլտնտեսութիւնները վնասարարների դեմ մղվող պայքարից դուրս չեկան եւլ ավելի ամբապնդված:

Վորո՞նք են այն հիմնական փոփոխութիւնները, վոր մեր կուսակցութեան XVII Համագումարից հետո ընկած ժամանակաշրջանում տեղի յեն ունեցել դուրդատնտեսութեան և կոլտնտեսութիւնների մեջ: Ընկեր Ստալինը խոսեց դրանց մասին: Դուրդատնտեսութեան տնտեսական վերակառուցումն ավարտված է: ՄՏ կայանների թիւն այդ ժամանակաշրջանում աճեց ավելի քան յերկու անգամ: Տրակտորային պարկի հզօրութիւնն այդ նույն ժամանակաշրջանում ավելացավ յերեք անգամ: Կոմբայնների քանակն ավելացավ վեց անգամ: Կոլտնտեսութիւնների ամբողջ ցանքատարածութեան յերեք քառորդը մշակվում է ՄՏ կայանների տրակտորներով: Կոլտնտեսային ցանքերի ավելի քան կեսը ցանվում է տրակտորային շարքացաններով և հավաքվում է կոմբայններով: Բարելավվել է հողի մշակման վորակը կոլ-

տնտեսութիւններում: Յեկերի տարածութիւնը 19 միլիոնից հասել է 31 միլիոն հեկտարի, ցրտահերկինը՝ 24 միլիոնից մինչև 53 միլիոնի, սորոթային սերմերի ցանքերը՝ 27 միլիոնից մինչև 67 միլիոնի, այսինքն՝ նրանք դարձել են դերակշռողներ:

Դրա հետ միասին զղալիորեն աճել են դուրդատնտեսութեան արտադրանքը և արտադրողականութիւնը, մեր հողագործութեան բերքատվութիւնը և անասնապահութեան մթերատվութիւնը: Արմատապես փոխվել է կոլտնտեսային դուրդացիութեան նյութական բարեկեցութիւնը: Կոլտնտեսութիւնների դրամական յեկամուտները 1934 թվի համեմատութեամբ ավելացել են յերեք անգամ: Կոլտնտեսային առանձին տնտեսութիւնների յեկամուտը, ըստ աշխորերի, բնամթերքով ավելացել է 2,5 անգամ, իսկ կոլտնտեսային առանձին տնտեսութիւնների դրամական յեկամուտը ավելացել է 4 անգամ: Կոլտնտեսականների կովադրկութիւնն այժմ արդեն կարելի յէ լիովին վերացված համարել: Ունեւոր կյանքը կոլտնտեսութիւններում դարձել է փաստ: Այսպիսով այն, ինչ ընկեր Ստալինը հայտարարեց հարվածային կոլտնտեսականների Համամիութենական առաջին համագումարում ունեւոր կյանքի մասին, ամբողջութեամբ և լիովին արդարացված է:

Հարկ չկա խոսելու այն վիթխարի փոփոխութիւնների մասին, վոր կոլտնտեսային դուրդում տեղի յեն ունեցել քաղաքական, կուլտուրական և սոցիալական տեսակետից: Այդ բոլոր արմատական փոփոխութիւնները դուրդատնտեսութեան մեջ և կոլտնտեսութիւններում ուղեկցվել են դուրդատնտեսական միանշամայն նոր կոլտնտեսային ինտելիգենցիայի ստեղծումով, դուրդատնտեսական արտադրութեան նոր կադրերի ստեղծումով:

Միայն տրակտորիստների և կոմբայնավարների թիւն անցնում է մեկ ու կես միլիոն մարդուց. դուրդատնտեսների, հողաչափների, զոոտեխնիկների, անասնաբույժների, բուժակների թիւն՝ ավելի քան 300 հազար մարդուց, կուլտնտեսութիւնների հարյուր-հազարավոր նախագահներ, բրիգադիրներ, անասնապահներ կան:

Կոլտնտեսութիւնները դարձել են միակ ուժը և միակ

տեղը դյուղում: Կոլտնտեսային կարգն անհողդողը և, նա մտել է մեր դյուղացիութան ամբողջ եյության մեջ: Կյանքը կոլտնտեսութունից դուրս դարձել է անիմաստ: Սրանք են մեր կուսակցության աշխատանքի հանրազումարները դյուղատնտեսության մեջ: Այսպիսով, ընկերներ, հակայա-կան հնարավորություններ են ստեղծված դյուղատնտեսու-թյան բնագավառում առաջ շարժվելու համար:

Հարկ չկա ապացուցելու, վոր մեր դյուղատնտեսությու-նը և հողագործությունը ամենախոշոր և ամենամեքենա-յացվածն են ամբողջ աշխարհում: Յեւ, այնուամենայնիւ, նա մնում է վիթխարի չափով կախված բնության տարեր-քից—այդ մենք պետք է ընդունենք: Ամեն տարի 10 Մ չէ մերթ յայտ, մերթ այն մասում խորշակահարությունից (су-хобей), խոնավության և տեղումների սրահասից կոլտնտե-սությունները և խորհանդեսությունները հարյուրավոր մի-լիոն փութ հացահատիկ ու կեր են կորցնում: Այնպիսի յե-րաշտի դեպքում, վորն անցյալ տարի ընդգրկեց Պովոլժյեն և մեր մի քանի կենտրոնական մարզերը, յերկրում, հին կարգի ժամանակ, դյուղացիական անհատական տնտեսու-թյան ժամանակ, անպայման սարսափելի սով կլիներ, իսկ միլիոնավոր դյուղացիական տնտեսություններ կավերվէին: Կոլտնտեսային կարգի ժամանակ այդ բանը բացառված է: Չնայած մեծ յերաշտին, հանրային տնտեսության և հողի մեքենայացված մշակման շնորհիւ կոլտնտեսությունները, ամբողջությամբ վերցրած, բավականաչափ բերք հավաքե-ցին, այնքան բերք, վորը բավական եր դժվարին դրությու-նից դուրս դալու համար: Մեր յերկիրն այնքան վիթխարի յե, և մեր հասարակակարգն այնպիսին է, յերբ մի հանրապե-տության մեջ կամ մարդում յեղած անբերրիությունը կոն-պենսացիայի յե յենթարկվում մյուս հանրապետությունների ու մարդերի բերքով և ոգնությամբ: Մեզնում սովը բացառ-ված է: Անբերրիության ժամանակ մեր կուսակցությունը և կառավարությունը թույլ չեն տա, վոր անբերրի աշխոյների կոլտնտեսականները սովահար լինեն: Յերբ անցյալ տարի մարզերի վորոշ մասն անբերրիությունից սուսեց, Կենտկոմը և Ժողկոմխորհն այդ մարզերի առավել տուժած կոլտնտեսու-թյուններին վարկերով և զեղչերով 103 միլիոն փութ բնա-

մթերքով և ավելի քան 350 միլիոն ուլբի դրամական ոգ-նություն ցույց տվին:

Եայց, ընկերներ, այսուհետև ևս հանդուրժելի՞ յե ար-դյոք այդպիսի կույր կախվածությունը տարերքից մեր խո-շոր, մեքենայացված դյուղատնտեսության մեջ: Արդյոք ժա-մանակը չե՞ լրջորեն վերջ դնելու անձրևիկից յեղած այդ կույր կախմանը:

Մենք բոլոր հիմքերն ունենք մեր դյուղատնտեսությու-նը, մեր հողագործությունը կուլտուրական, դիտական ձե-վով վարելու համար և նրան տարերային կախվածությու-նից դուրս բերելու համար, վորովհետև ունենք համարյա բոլոր անհրաժեշտ միջոցները—լավագույն դյուղատնտեսա-կան մեքենաներ, խոշոր, և վոչ թե կտրաված հողամասեր, հասարակական տնտեսություն և այդ տեսակետից ունեցած մեծ փորձ: Զորային մարզերում բազմաթիւ կոլտնտեսու-թյուններ և ՄՏ կայաններ արդեն դործնականում լուծել են այդ մեծ խնդիրը:

Յես կարող եյի միքանի կենդանի որինակներ վկայա-կոչել այն բանի, թե ինչպես համեմատաբար ցածր բերքա-տվության դեպքում, վորն անցյալ տարի ստացվեց Սարա-տովի, Ստալինդարդի, Մոսկվայի և այլ մարզերում, բա-վականին շատ, կոլտնտեսություններ, վորոնց դաշտերում նույնպես ամբողջ ամառը անձրև չեկալ, ինչպես այդ մար-զերի մյուս կոլտնտեսությունների դաշտերում, — ստացան նորմալ և նույնիսկ բարձր բերք նրանով, վոր չենթարկվե-ցին տարերքին, կռիւ հայտարարեցին նրան, իսկ իրենց դաշտերում հողագործությունը կատարեցին կուլտուրա-կան ձևով:

Ահա, որինակի համար, մի քանի կոլտնտեսություններ. Սարատովի մարզում, յերբ 1938 թվին հեկտարի միլլին բեր-քատվությունը 22 փութ եր, Բալակովսկու շրջանի «Կրաս-նի Ուդարը» կոլտնտեսությունը աշնանացան ցորենի հեկ-տարից 75 փութ բերք ստացաւ, գարնանացան ցորենի հեկ-տարից 60 փութ, վարսակի հեկտարից 76 փութ, գարու-հեկտարից 72 փութ: ՈԳՊՈՒ-ի անվան կոլտնտեսությունը ցորենի բերք ստացաւ հեկտարից 70 փութ, «Կրասնի Իժո-

րեց» կոլտնտեսությունը 117 հեկտար հողամասի ամեն մի հեկտարից ստացաւ 100 փութ դարի:

Ահա Ստալինդրադի մարզը, վորտեղ հեկտարից միջինը 19 փութ բերքատուության ժամանակ Նեխայեվսկի շրջանի Կրուպակայայի անվան կոլտնտեսությունն աշնանացան ցորենի յուրաքանչյուր հեկտարից ստացաւ 72 փութ, իսկ սերմադաշտերից—95 փութ. Ն.—Անենսկի շրջանի Կադանովիչի անվան կոլտնտեսությունն աշնանացան ցորենի հեկտարից հավաքեց 86 փութ:

Մոսկվայի մարզում 1938 թվին հեկտարից 33 փութ միջին բերքատուության ժամանակ Դիմիտրովի շրջանի «Պորեդա» կոլտնտեսությունը միջին հաշվով հեկտարից 106 փութ հացահատիկ ստացաւ, իսկ հաճարից—հեկտարից 136 փութ: Ստալինյան Սահմանադրության անվան կոլտնտեսությունը հեկտարից ստացաւ 109 փութ, Ստալինի անվան կոլտնտեսությունը՝ 173 փութ վարսակ, «Որյեդինենյե» կոլտնտեսությունը՝ 154 փութ դարի:

Յեռ, ընկերներ, այս օրինակները բերի այդ մարզերի միայն 2—3 կոլտնտեսություններից: Բայց անցյալ տարի յերաշտից տուժած մարզերում այդպիսի կոլտնտեսություններ վո՛չ թե միավորներով, այլ տասնյակներով ու հարյուրներով են հաշվւում: Իսկ ի՞նչ միջոցներով այդ կոլտնտեսությունները հաղթահարեցին յերաշտը: Ահա թե ի՞նչ է կատարել Սարատովի մարզի Բալաիովսկու շրջանի ՈԳՊՈՒ-ի անվան կոլտնտեսությունը: Նա ցանքը հավաքելուց հետո փխրացում կատարեց, ամբողջ ցրահները մինչև սեպտեմբերի 30-ը հերկեց 18—20 ասնտիմետր խորությամբ, ձնակալում կատարեց: Ցանքը ավարտվեց վաղ և սեղմ ժամկետներում. ցանքից առաջ սերմացուն դրվեց, ախտահանվեց և լիովին յարողիկացիայի յենթարկվեց: Թվում եր, թե բարդ արդյունաբերական չէ, իսկ կոլտնտեսությունը հաղթահարեց յերաշտը: Մոտավորապես նույնը կատարվել է և մյուս կոլտնտեսություններում: Այս ամբողջ փորձը դրի յն պոնվել Կենտրոնական Կոմիտեյի և Միության Ժողովուրդահի կողմից՝ վորպես վորոշում՝ Հարավ-Արևելքում յերաշտի դեմ պայքարելու համար: Բայց թվում է թե այդ վորոշումը դեռևս այնքան ել բավականաչափ լրջությամբ չի

կիրառւում մեր Հոգեփոխանի և այդ մարզերի մեր մարդկանների կողմից:

Ընկեր Ստալինը խնդիր է դրել մոտակա տարիներում ստանալ 8 միլիարդ փութ հացի համախառն բերք, այսինքն՝ հեկտարից 13 ցենտներ: Այդ թիվը ոեալ է, սակայն դրա համար հարկավոր է, վորպեսզի մեր կազմակերպություններն աշխատեն լրջորեն և ամենից առաջ վերացնեն այն կորուստները, վոր բաղմաթիվ ՄՏ կայաններ և կոլտնտեսություններ ունենում են ցանքն առնվազն, վորպես կանոն, ժամկետից յերկու յերեք օր ուշացնելու կապակցությամբ, ի հավելում դրա, ցանքը դարնան սեղմված 5—6 օրվա վորտրեն յերկարաձգվում է 15—17 օրով: Աշնանացանի ժամանակ, վորպես կանոն, մեր ՄՏ կայաններն ընդհանրապես ճշգրիտ ժամկետների չեն հետևում վոչ ցանքն սկսելու, վոչ ել այն ավարտելու համար, իսկ լինում է այնպես, վոր ցանում են մինչև սառնամանիքն սկսվելը: Իսկ ի՞նչ է նշանակում ցանքում ուշանալ 2—3 օրով կամ յերկարաձգել այն: Այդ նշանակում է կորցնել բերքի 1/4-ից մինչև 1/3-ը:

Շատ ՄՏ կայաններ և կոլտնտեսություններ բերքահավաքը վատ նախապատրաստելու և այն մի ամբողջ ամիս, յերբեմն ել ավելի յերկարաձգելու պատճառով կորցնում են բերքի մի մասը: Միայն վերացնելով այդ յերկու թերությունները, մենք արդեն կարող էլինք ստանալ և օրհապանել առնվազն մի քանի հարյուր միլիոն փութ լրացուցիչ հացահատիկ ու կեր: Այդ նպատակին ել հենց ուղղված են կուսակցության Կենտրոնական Կոմիտեյի վորոշումները:

Թե վորքան վիթխարի յեն հացահատիկներ և տեխնիկական կուլտուրաների բերքատուության բարձրացման հնարավորությունները, այդ ցույց են տալիս հաղարավոր կոլտնտեսություններ, տասնյակ-հազարավոր բրիգադներ և օղակներ: Յեթե վերցնենք բերքատուության հաշվառումը 1938 թվին, 187 հազար կոլտնտեսությունների զեմով, ապա կստացվի, վոր արդեն 58 հազար կոլտնտեսություններ հեկտարից ստացել են 66 փութ և ավելի բերք, իսկ այդ թվում 35 հազար կոլտնտեսություններ ստացել են 78 փութ և ավելի բերք, այսինքն՝ 13 ցենտներ և ավելի, յերբ խՍՀ Միությանում հացահատիկների միջին բերքն եր 9,3 ցենտ-

ներ, այսինքն՝ հեկտարից 56 փութ: Իսկ առանձին չըջան-
ներ, ամբողջությամբ վերցրած, հասել են այսպիսի բերքի:
Ոմսիկ մարդի Ռուսկո-Պոլյանսկի և Շերբախովսկի չըջան-
ներում՝ հեկտարից 123 փութ, Չելյարինսկի մարդի Լոպա-
տինսկի չըջանում—հեկտարից 125 փութ, Վինիցյայի մարդի
Յամպոլի չըջանում—հեկտարից 129 փութ, Հյուսիսային
Ղաղախստանի մարդի Քելլերովսկի և Պետրովովսկի
չըջաններում—հեկտարից 140—ական փութ: Կոլտնտեսու-
թյուններում ամենաբարձր բերքը յեղել է հեկտարից 158
փութ, ինչպես, որինսկ, Սվերդլովի մարդի Լիտվինովի
անվան կոլտնտեսությունում:

Ըստ բրիգադներին, ամբողջությամբ վերցրած, ե՛լ
ավելի մեծ բերք է ստացվել: Որինսկ, Կուլբիչևի մարդի
Մելեկեսի չըջանի Քաղբածնի անվան կոլտնտեսության ըն-
կեր Սուլաստովի բրիգադը հացահատիկի միջին բերք է
ստացել հեկտարից 225 փութ, Ալիդեյի ախտնոմ մարդի
Կրասնի անվան կոլտնտեսության ընկեր Լեզովսկու բրի-
գադը—հեկտարից ստացել է 246 փութ:

Կոլտնտեսականներն ե՛լ ավելի մեծ բերք են ստացել
առանձին ողակներում: Ալտայի յերկրամասի Քաղբածնի
անվան կոլտնտեսության կոլտնտեսուհի ընկ. Սերգեյովայի
ողակն ըր 4 հեկտար հողամասից ստացել է յուրաքանչյուր
հեկտարից 438 փութ ցորեն, իսկ 10 հեկտար հողամասի
յուրաքանչյուր հեկտարից՝ 328 փութ. «Կրասնի պարտիզան»
կոլտնտեսության ընկ. Պասենկոյի ողակը դարնանացան
ցորենի մի հեկտարից ստացել է 457 փութ բերք, իսկ 15
հեկտարից 353—ական փութ բերք: Բելոռուսական չըբ-
ջանի «Նովի Չարիչ» կոլտնտեսության ընկ. Ուսկիա-
նի ողակը 1937 թվին հեկտարից 481 փութ ցորենի բերք է
ստացել: Ալտայի յերկրամասի անվանի առաջավոր կոլտն-
տեսականներ ընկերներ Յեֆրեմովի և Չումանովի ողակ-
ները 1936 թվին հեկտարից 213—ից մինչև 372 փութ բերք
են ստացել: Դա միանգամայն անսպասելի բան էր տեղական
բյուրոկրատների համար: Հաջորդ տարին Բելոռուսական
չըջանի՝ այդ և բազմաթիվ այլ ողակներ աննախընթաց բեր-
քի հասան—հեկտարից 427—457 փութ: Ընկեր Չումանովը
1938 թվին հեկտարից ստացավ 512 փութ բերք: Բարձր

բերքի այդպիսի ողակները 1938 թվին միայն Ալտայի յերկ-
րամասում հաշվում էր 4300: Ի դեպ ասած, այդ չարժ-
ման հողին ու նախաձեռնողը յեղել է Ալտայի յերկրամասի
Բելոռուսական չըբջանումը, նրա առաջին քարտուղարը: Այդ
ցույց է տալիս, թե ի՞նչ կարող են անել մեր չըբջաններն
ամեն մի չըջանում, յեթե ցանկանան և կարողանան:

Այսպես է հացահատիկի վիճակը:

Ահա թե ինչ է կատարվում բամբակի դժուր: ԽՍՀՄ-ում
1938 թվին հեկտարից 12,9 ցենտներ միջին բերք յեղած ժա-
մանակ՝ առանձին չըջաններում, ամբողջությամբ վերցրած,
ստացվել են այսպիսի բերքեր. Թուրքմենական ԽՍՀ-ի Գյոք-
թեփեյի և Ֆարաբի չըջաններում—հեկտարից 23,8 ցենտներ.
Տաջիկական ԽՍՀ-ի Ստալինբադի չըջանում—հեկտարից
27,8 ցենտներ բամբակ. Ֆերգանայի մարդի Իզրասլենդի
չըջանում—հեկտարից 33 ցենտներ: Ըստ կոլտնտեսություն-
ների, ամբողջությամբ վերցրած, արդեն բամբակի ավելի
նշանակալից բերք է ստացվել: Թուրքմենական ԽՍՀ-ի Կարլ
Մարքսի անվան կոլտնտեսությունը հեկտարից ստացել է
43 ցենտներ, Թուրքմենական ԽՍՀ-ի Չապայևի անվան կոլ-
տնտեսությունը—հեկտարից 43 ցենտներ: Ըստ բրիգադ-
ների, ամբողջությամբ վերցրած, բամբակի ամենաբարձր
բերք արդեն ստացվել է հեկտարից 91 ցենտներ՝ Ուլլեկա-
կան ԽՍՀ-ի Թերմանի անվան կոլտնտեսության ընկ. Կուր-
բանովի բրիգադում: Բայց բամբակի ավելի բարձր բերք են
ցույց տալիս ողակները: Որինսկ, Կիրդիզական ԽՍՀ-ի Վո-
րոչիլովի անվան կոլտնտեսության ընկ. Ռ. Աբուլուսի-
մովի ողակը հեկտարից հավաքել է 108 ցենտներ. Ուլլե-
կական ԽՍՀ-ի Սվերդլովի չըջանի Ստալինի անվան կոլ-
տնտեսության ԽՍՀՄ Գերագույն Խորհրդի դեպուտատ, կոլ-
տնտեսական ընկ. Ալանազար Սուդայևի ողակը հեկտարից
հավաքել է 125 ցենտներ. Ֆերգանայի մարդի ընկ. Ա. Տաչ-
բայևի ողակը հեկտարից ստացել է 130 ցենտներ. Ադրե-
ջանական ԽՍՀ-ի Լիտվինովի անվան կոլտնտեսության ընկ.
Ալիյևայի ողակը—հեկտարից 151 ցենտներ:

Ադրբեջանական ԽՍՀ Վորոչիլովի անվան կոլտնտե-
սության ընկ. Գոջար Մուստաֆա կզիի ողակը հեկտարից

ստացել է 151 ցենտներ: Այսպես է մեզանում բամբակի դործի վիճակը:

Ահա թե ինչ է կատարվում վուչի դծով: ԽՍՀՄ-ում, 1938 թվին հեկտարից ստացված 2,7 ցենտներ միջին բերքի դիմաց, կան առանձին չրջաններ, վորոնք արդեն յերկու անգամ ավելի բերք են ստացել: Որինակ, Կալինինի մարզի Կրասնոխոլմսկի չրջանը հեկտարից ստացել է 4,6 ցենտներ, Կալինինի մարզի Կամենսկի չրջանը—հեկտարից—5,3 ցենտներ:

Ըստ առանձին ողակների. Կիրովի մարզի Կազանովիչի անվան կոլտնտեսության Վոզժայեվայի ողակը հեկտարից ստացել է 12,8 ցենտներ վուչ-մանրաթել: Բելոռուսական ԽՍՀ Ձաուսի չրջանի «Յունի Կոմունար» կոլտնտեսության ընկ. Կանդերևայի ողակը հեկտարից ստացել է 14 ցենտներ. Բելոռուսական ԽՍՀ-ի Մստիսլավսկի չրջանի «Մայիսի 1» կոլտնտեսության ընկ. Ֆիլկինայի ողակը հեկտարից ստացել է 17,6 ցենտներ. Ժիտոմիրսկի մարզի Եմիլ-չինսկի չրջանի Թեմանի անվան կոլտնտեսության ընկ. Բարանովսկայայի ողակը 1936 թվին հեկտարից ստացել է 14 ցենտներ, 1937 թվին՝ 20,6 ցենտներ, իսկ 1938 թվին—21,75 ցենտներ:

Նույնը ճակնդեղի դծով: ԽՍՀՄ-ում 1938 թվին հեկտարից 141 ցենտներ միջին բերքի պարագայում առանձին չրջաններ ամբողջությամբ վերցրած շատ ավելի բարձր բերք են ստանում: Այսպես, որինակ, Դնեպրոպետրովսկի մարզի Շիրոկովսկի չրջանը հեկտարից ստացել է 335 ցենտներ, Կիրգիզական ԽՍՀ-ի Կանտի չրջանը հեկտարից ստացել է 361 ցենտներ. Կիրգիզական ԽՍՀ-ի Կալինինի չրջանի «Կենտկոմի դծի համար» կոլտնտեսությունը—հեկտարից 442 ցենտներ: Ըստ առանձին բրիգադիբների. որինակ, Պոլտավայի մարզի ճակնդեղացան խորհանտեսության ընկ. Դեսա Ձգուրովսկու բրիգադան հեկտարից ստացել է 455 ցենտներ ճակնդեղ, իսկ 1938 թվին—545 ցենտներ: Կիրգիզական ԽՍՀ-ի Կանտի չրջանի «Սոցիալայ» կոլտնտեսության ընկ. Մամունովի բրիգադը հեկտարից միջինն ստացել է 534 ցենտներ ճակնդեղ: Ըստ ողակների ստացվել է հեկտարից հազար ցենտներից ավելի բերք: Վինիցայի մարզի

«Ձերվոնի Պերեդովիկ» կոլտնտեսության ընկ. Ս. Դ. Ոկոտայի ողակը 1936 թվին ստացավ 835 ցենտներ բերք, իսկ 1938 թվին՝ արդեն 1-062 ցենտներ: Խարկովի մարզի Լուդովսկու չրջանի «Ձերվոնա Ուկրաինա» կոլտնտեսության ընկ. Պիլկենկոյի ողակը 1936 թվին հեկտարից ստացավ 700 ցենտներ ճակնդեղի բերք, իսկ 1938 թվին՝ 1-049 ցենտներ: Կիրովոգրադի մարզի Միկոյանի անվան խորհանտեսության ընկ. Պրովոլոցկայայի ողակը 1938 թվին հեկտարից ստացավ 1-103 ցենտներ:

Այսպիսի սրինակներ կարելի էր բերել հարյուրներով և հազարներով: Ահա՛ նրանք, իսկական ռեզերվները: Վորժա՛ն հնարավորություններ կան աշատեղ, յերկրում, հացահատիկների դծով 56 փութ միջին բերքի և գյուղատնտեսության առաջավորների արդեն նվաճած 512 փութ բերքի միջև: Բամբակի 12,9 ցենտներ բերքի և առաջավոր կոլտնտեսականների արդեն նվաճած 151 ցենտների միջև: Վուչի՛ ամբողջ Միության դծով հեկտարից 2,7 ցենտներ բերքի և առաջավորների արդեն նվաճած 21 ցենտների միջև: Նույնը վերաբերում է նաև ճակնդեղին: Վորժա՛ն հնարավորություններ ու ռեզերվներ կան գյուղատնտեսության մեջ, վոր մեզ մոտ թաց են անում գյուղատնտեսության առաջավոր մարդիկ:

Ի՞նչ մարդիկ են զրանք: Սրբյոք նրանք պատահականորեն են ստանում այդպիսի բերք:

Այդ մարդիկ, ընկերներ, ամենասովորական մարդիկ են. նրանք գուրս են յեկեյ անցյալում միջակ, քատրակ և չքավոր ընտանիքներից և, ինչպես ասում է ընկեր Ստալինը՝ առախանովականների մասին, զրանք հատարակ և համեստ մարդիկ են, վորոնք ամենևին հավակնություն չունեն համախոթենական նշանակության գեմքերի դավիճներ նվաճելու: Դրանք այն մարդիկն են, վորոնք բույսերի բնությունն ուսումնասիրել և ուսումնասիրում են դորձնականում, իրենց աշխատանքով, վորոնք տիրապետում են աչրտեսինիկական գիտությանը և առաջ են չարժում այդ գիտությունը, միանգամայն նոր նորմաներ և նոր դրույթներ ստեղծելով գյուղատնտեսության համար: Այդ մարդիկ

իրենց աշխատանքի ազդեցիկ բարձր արդյունքներն հասան այն պատճառով, վոր սիրում են իրենց գործը:

Հարկավոր է նկատի ունենալ, վոր դրանք արդեն յեղակիներ չեն: Մեր կուսակցության կողմից դաստիարակված ազդեցիկները և դրանց նմաններն արդեն տասնյակ-հազարների յեն հասնում: Դրանցից վոմանք Գերագույն Խորհուրդների ղեկավարներ են, շատերը պարզեցված են չքանչաններով: Այդ մարդիկ յերևան յեկան կոլտնտեսությունների հաղթության և ամրապնդման հիման վրա, մեր գյուղատնտեսությունն առաջնակարգ մեքենաներով ղինելու հիման վրա, կուսակցության վիթխարի աշխատանքի և գյուղատնտեսության նկատմամբ ընկեր Ստալինի մշտական հոգատարության հիման վրա: (Ծափահարություններ):

Վորն է նրանց հաջողության գաղտնիքը: Գյուղատնտեսության առաջավորներն ի՞նչ են կիրառում բարձր բերք ստանալու համար: Կարելի յե ձեզ ցույց տալ այն միջոցները, վոր առանձին կոլտնտեսություններ, բրիգադներ և ողակներ կիրառում են, բայց առաջավորների այդ բոլոր միջոցառումներն ընդհանուր ստամբ հանգում են հետևյալին:

Առաջին, գյուղատնտեսության առաջավորները ազրոտեխնիկական միջոցառումները կիրառում են կոմպլեքսով, փոխադարձ չափկապումով, և վոչ թե մեկ միջոցառումը անջատելով մյուսից:

Յերկրորդ, նրանց միջոցառումներն են՝ պայքարել խոնավության համար, ձյունը հավաքելու, պարտադիր և վաղ աչնանալար կատարելու, վոչ միայն աչնանալար, այլև գարնանալարը փոցխելու միջոցով, անձրևից հետո դոյացած կեղևը փշրելու համար: Վերջինս, յես սկտք է նկատեմ, ընկերներ, հանդիսանում և միանգամայն նոր ազրոտեխնիկական յեղանակ, վորը մտցրել են գյուղատնտեսության մեր առաջավորները:

Յերրորդ, պայքարել մոլխտոտների դեմ և հողի ստրուկտուրայի համար՝ ցանքաչրջանառություն մտցնելով, խոր վար, փխրացումներ, ցանքի քաղհաններ կատարելու և սերմացուն գտելու միջոցով:

Չորրորդ, ապահովել վաղ ցանք կատարելը՝ սեղմ ժամկետներում: Շանքը, վորպես կանոն, կատարվում է ահա-

դեմիլոս Լիսենկոյի մեթոդով յարովիզացիայի յենթարկված սերմերով:

Այնուհետև, գյուղատնտեսության առաջավորները միանգամայն նոր յեղանակով են մոտենում սերմը ցանելու հարցին, այն իմաստով, վոր ձգտում են հասնել հողամասի վրա սերմերի առավել ճիշտ դասավորման և այդ տեսակետից վճռականորեն ջանջախում են ցանելու բոլոր տրադիցիոն նորմաները: Նրանք չեն բաժարարվում միայն կշիռով, այլ յենում են հողամասի վրա ընկած հացահատիկների քանակից, վորպեսզի, մի կողմից, խուսափեն ցանքի խտության դեպքում բույսերի փոխադարձ ճնշումից շարքերում, իսկ, մյուս կողմից, վորքան կարելի յե ավելի յնտենսիվ կերպով ոգտագործեն ցանքատարածությունը: Վորոչ առաջավորներ, չբալարարվելով մեր լայնաբերան շարքացանների կոնստրուկցիայով, դիմում են խաչաձև ցանքի, վորպեսզի ավելի ճիշտ ոգտագործեն տարածությունը և ավելի ճիշտ տեղաբաշխեն բույսերը:

Գյուղատնտեսության առաջավորները բարձր բերքատվության համար միջոց պայքարում անպայման դոմալքով և քիմիական պարարտանյութերով պարարտացնում են դաշտերը: Ամբողջ այն նորությունը, վոր այդ տեսակետից մտցրել են առաջավորները և վորը չկար դիտության մեջ ալդ ցանքից հետո բույսի սնուցումն է պարարտանյութերով: Յեւ, վերջապես, պայքարը ժամանակին բերքահավաք կատարելու համար:

Իսկ վորոչ առաջավորներ անցնում են ավելի բարդ ազրոտեխնիկայի՝ հացահատիկային ցանքերը ջրելուն: Ուրինակ, Ստալինգրադի մարզի «Կրասնի պարտիզան» կոլտնտեսության ընկ. Ուլյանիկովի բրիգադը, վորը 1938 թ. չորային տարում հեկտարից ստացավ 445 փութ հատիկ:

Բայց շատ կարևոր է այն, վոր գյուղատնտեսության առաջավորները և առաջավոր կոլտնտեսությունները յենում են վո՛չ թե շարունից, վո՛չ թե այս կամ այն ազրոտեխնիկական միջոցառումների մեխանիկական կիրառումից, այլ տեղական հողերի և կլիմայական պայմանների դնահատումից և ուսումնասիրությունից:

Ահա, հիմնականում, այն ամենի կյությունը, վորին

ձգտում են սեկորդային բերքի առաջադրանքը: Յեւ, այնուամենայնիվ, հենց նրանք ել ասում են, վոր մենք զեռուս բոլորը չենք անում, վոր մենք կարող ենք ել ավելին անել՝ ավելի բարձր բերք ստանալու համար: Ահա՛, ընկերներ, դրա համար ել նրանք միևնույն հողից, վորից ցածր բերք ե ստացվում, վոչ-պատահականորեն բարձր բերք են ստանում: Բանն այն ե, վոր նրանք, արդեն բերքատուլթյունը յենթարկում ե պահում են իրենց ձեռքում ու տարեցտարի մոտավորապես ստանում են այն, ինչ վոր նշում են իրենց պլաններում:

Հարց ե ծագում այտեղ. այս միջոցառումների մեջ վորեն արտասովոր ե անատեղի բան կա՞ մյուս կոլտնտեսությունների ե կոլտնտեսականների համար: Վո՛չ. այդ բոլոր միջոցառումները միանգամայն մատչելի Ֆեն յուրաքանչյուր կոլտնտեսության ե կոլտնտեսականի համար:

Յեւ շատ ներողություն եմ խնդրում, ընկերներ, վոր շատ մանրամասն եմ կանդ առնում այս հարցերի վրա ե տարվեցի այդ հարցերի մանրամասն չարազրամաբ, բայց յես ուզում եյի ձեզ, կուսակցական կադմսիերպությունների ղեկավարներիդ, շրջկոմների, մարզկոմների քարտուղարներիդ ե մյուս կուսակցական աշխատողներիդ, հավաքված ձեով ցույց տալ, վոչ թե ընդհանուր դրույթներով, այլ փաստերով, տասնյակ-հազարավոր մարդկանց, մեր կոլտնտեսությունների աշխատանքով ապացուցել, թե ինչպիսի հիանալի, առողջ, յերիտասարդ, ամենահաղթ չարժուս ե տեղի ունենում մեր կոլտնտեսային գյուղում ե թե մենք, ձեզ հետ միասին, ինչպիսի վիթխարի հնարավորություններ ունենք գյուղատնտեսության արտադրողականության մեջ վճռական հեղաշրջում կատարելու համար: (Ծափահարություններ):

Դուք տեսնում եք, ընկերներ, թե ինչպես առաջավոր կոլտնտեսությունների ե կոլտնտեսականների ճշման տակ հողս են ցնդում բոլոր սահմանները, բոլոր թերիաները, բոլոր խոսակցությունները բերրի ե անբերրի հողերի մասին: Թե ինչպես նրանք, այդ համեստ մարդիկ, իրենց դործնական աշխատանքով արդեն ստեղծել են բարձր բերքատուլթյան ե հողագործությունը բնության տարերքի վնա-

սակար աղբեցություններից լիովին ազատելու ամբողջ դիտություն:

Յեւ խոսեցի բերքատուլթյան նկատմամբ յեղած վիթխարի հնարավորությունների մասին:

Նույնը կարելի յե ասել նաե գյուղատնտեսության մեքենայացման գործում արդեն կուտակված վիթխարի ռեզերվների վերաբերյալ: Այդ ես առավել պետք ե ասել, վորովհետեւ մեր մի չարք մարդկոմներ նայում են միայն մի ուղղությամբ—ավելի շատ կոմբայններ ե ավելի շատ տրակտորներ տալու պահանջներին, ե մոռանում են գյուղատնտեսական մեքենաների արտադրողականության բարձրացման կողմը, իսկ առաջավոր տրակտորիստները ե կոմբայնավարները ցույց են տալիս, թե վորքան վիթխարի յեն այդ ռեզերվներն ու հնարավորությունները տրակտորների ե կոմբայնների ողտադործման բնազավառում:

Ահա համառոտակի մի քանի թվեր: Յերբ Խորհրդային Միության մեջ անիվավոր տրակտորի միջին արտադրանքը մի սեզոնում 1938 թվին 411 հեկտար ե, իսկ Թրիտրավոր—282 տրակտորինը՝ 1117 հեկտար, արդեն ձեռք բերված արտադրանքը, ամբողջությամբ վերցրած, կազմում ե—Ղրիմի ԱՆՍՀ—ում՝ 693 հեկտար անիվավոր տրակտորի համար ե 1726 հեկտար՝ 282-ի համար. Թաթարական ԱՆՍՀ—ում անիվավոր տրակտորի համար՝ 610 ե 282-ի համար՝ 1596 հեկտար: Թաթարական ԱՆՍՀ-ի Ակտանիշի ՄՏ կայանում մեկ անիվավոր տրակտորը միջին հաշվով վարել ե 1296 հեկտար, Վորոնեժի մարզի Ռոստոչանի ՄՏ կայանում անիվավոր տրակտորը վարել ե 1306 հեկտար, իսկ 282-ն՝ 2745 հեկտար, Ղրիմի ԱՆՍՀ-ի Կրասնոարմեյսկայա ՄՏ կայանում անիվավոր տրակտորով հերկվել ե 1095 հեկտար, իսկ 282-ով՝ 2066 հեկտար:

Տրակտորների ողտադործման ել ավելի բարձր ցուցանիշներ են տալիս առանձին տրակտորիստներն ու բրիգադիրները: Որինակ, Ռյազանի մարզի Մուրավյանսկայա ՄՏ կայանի բրիգադիր Պերոսկովը 282 տրակտորով վարել ե 5100 հեկտար, Ալտայի յերկրամասի Տալուսկայա ՄՏ կայանի բրիգադիր տրակտորիստուհի ընկ. Բախուդինան 282 տրակտորով հերկել ե 5200 հեկտար, Ռյազանի մարզի

Մոծարսկայա ՄՏ կայանի բրիգադեր ընկ. Բորտակովսկին 282 տրակտորով հերկել է 5700 հեկտար, այսինքն՝ ավելի քան 5 282 տրակտոր, վորոնք աշխատել են Միւսթյան միջին թիվով: Անիվավոր տրակտորների գծով պատկերը նույնն է:

Յերբ Միւսթյան մեջ կոմբայնի միջին արտադրանքը սեզոնում 301 հեկտար է, Մերձ-վոլգյան Գերմանացիների հանրապետութունը, ամբողջությամբ վերցրած, արդեն տվել է 398 հեկտար: Ըստ ՄՏ կայանների. Կրասնոդարի յերկրամասի Ստալինսկայա ՄՏ կայանը կոմբայնի արտադրանքը հասցրել է 507 հեկտարի, Ստալինգրադի մարզի Նո-վո-Անենսկայա ՄՏ կայանը—550 հեկտարի: Իսկ առաջավոր կոմբայնավարները, որինակ, Չկալովյան մարզի Կրասնո-խովսկայա ՄՏ կայանը, կոմբայնավար Սվիրիդովը, չղթա-յակցված յերկու «Ստալինեց» կոմբայնով հավաքել է 3675 հեկտար:

Ոսկին յեղբայրների ադրեզատը—Չկալովյան մարզ—չղթայակցված յերկու «Ստալինեց» կոմբայնով, յերբ մար-դում մեկ կոմբայնի միջին արտադրանքը 378 հեկտար է, մեկ սեզոնում հավաքել է վոչ ավելի և վոչ պակաս 5·238 հեկտար, այսինքն՝ այնքան, վորքան այդ մարդում հալա-քել են 14 կոմբայն:

Իսկ յեթե համեմատենք, թե Ոսկինների յերկու կոմբայնի փոխարեն վորքան ձի ու մարդ կպահանջվեր բերքահավաքի համար, ապա պարզվում է, վոր Ոսկինները յերկու կոմ-բայնով կատարած իրենց աշխատանքով փոխարինել են 1·637 մարդու, 373 ձիու, 25 հնձիչի, 25 կալսիչի, 25 քամհարի, 40 տեսակավորիչի, իսկ ձեռքով բերքահավաք կատարելու ժամանակ, ինչպես այդ արվում եր առաջ, դրա համար կպահանջվեր 3·323 մարդ: Ահա, տեսնում եք, թե ինչպիսի հրաշքներ են գործում տեխնիկային տիրապետած մարդիկ: (Մափահարություններ):

Ահա, բնկերեն'ր, թե գյուղատնտեսական մեքենաների ողջադործման տեսակետից ինչպիսի ռեզերվներ են բաց անում տրակտորիստների և կոմբայնավարների մեջ յեղած մեր առաջավոր մարդիկ:

Ի՞նչն է պահանջվում, վորպեսզի հաղթահարենք տարերքի

վնասակար յաղեցությունը մեր հողագործության վրա, վորպեսզի մեզ յենթարկենք բնությունը և դուրս գանք անձրևիկից ունեցած կախվածությունից, ի՞նչ է պահանջ-վում, վորպեսզի նշանակելիորեն բարձրացնենք մեր խորհ-տնտեսությունների և կոլտնտեսությունների դաշտերի բեր-քատվությունը:

Առաջին, կատարել թեկուզ և նախադուրյնն այն բանի, ինչ արդեն կատարում են մեր առաջավոր կոլտնտեսու-թյունները, խորհտնտեսությունները և գյուղատնտեսության առաջավորները, այսինքն՝ իրադործել հողի կուլտուրա-կան մշակումը: Ինչպես դուք դիտեք, Կենտկոմն այդ սրա-հանջները շարադրել է չորային շրջանների և ՄՏ կայաննե-րի աշխատանքի մասին իր կայացրած վորոշումներում, վո-րոնք և պետք է կենսագործվեն:

Յերկրորդ, հարկավոր է, վերջապես, լրջորեն դատվել ձիւտ ցանքաշրջանառության կիրառման գործով, ավելի համարձակ կերպով կատարել այն, ինչ ընկեր Ստալինն այդ առթիվ ասել է դեռևս կուսակցության XVII համագումա-րում և վորն այնպես անվճռականորեն կատարում կամ ավելի ձիւտ վոչինչ չի անում Հողօդկոմատը: Ի դեպ, պետք է ասել, վոր մեր կորոնտեսությունների և խորհտնտեսու-թյունների մոտ 15 տոկոսն արդեն ձիւտ ցանքաշրջանառու-թյուն է մտցրել, չսպասելով, թե յերբ տեղից կշարժվեն մեր Հողօդկոմատը և մեր մի քանի մարդկամենն ու յեր-կըրկոմները:

Յերրորդ, հարկավոր է առավելագույն չափով ծավալել պարարտանյութերի կիրառման գործը: Գյուղատնտեսու-թյան առաջավորները գործով ցույց են տալիս, թե բերքի համար ինչպիսի վիթխարի նշանակություն ունեն հողի դարնանային պարարտացումները և բույսերի սնեցումը: Դրա հետ միասին հարկավոր է ընդունել, վոր պարարտա-ցում կիրառելու ընդհանուր մակարդակը մեղանում դեռևս ցածր է, թեև 1932 թվի համեմատությամբ գյուղատնտե-սությունը 4 անգամ ավելի պարարտանյութեր է ստանում: Նոր ժողկոմատից և քիմիական արդյունաբերության բու-լոր աշխատողներից անհրաժեշտ է պահանջել ե՛լ ավելի ծա-վալել քիմիական պարարտանյութերի արդյունաբերությունը

և բարձր արտադրողականութեան հասնել: Քիմիական պարարտանյութերի հետաւոր փոխադրումներից խոտափելու համար հարկաւոր եւ արագացնել ամեն տեսակ նոր հանքավայրերի մշակումը, ինչպէս, որինակ, Սարատովի մարզի կալլումահան աղերը, վոր, ասում են, հարուստ հանքավայրեր են, Հարավային Ղաղախստանի Ֆոսֆորիտի հանքո՜ւղերները, վոր հնարաւորութեան կտար ամբողջութեամբ ապահովելու միջին Ասիայի բամբակի ցանքերը:

Դրա հետ միասին խորհանդեսութեաններում և կոլտնտեսութեաններում պետք ե վերացնել այն անհանգուրժելի դրութեանը, յերբ պարարտանյութերի պակասութեան ժամանակ ահադին քանակութեամբ դոմաղբ կորչում ե և դաշտ չի տարւում, իսկ փոխադրւած արհեստական պարարտանյութերը հաճախ մնում են թափւած յերկաթուղային կայարաններում և փչանում են անձրևի տակ այն պատճառով, վոր չըջանները և կոլտնտեսութեանների վարչութեանները ժամանակին չեն դնում այդ պարարտանյութն ու չեն տանում դաշտերը:

Զորքորդ, կոլտնտեսական հողադործութեան ինքիւրը հաջողութեամբ առաջ շարժելու համար պետք ե ամբողջութեամբ այդ նպատակին իսպաս դնել մեր դոլուդատնտեսական գիտութեանը, նրա բազմաթիւ գիտական և փորձադիտական հաստատութեաններով: Մեզանում գիտութեան մարդկանց մեջ հիանալի նովատորներ կան, վորոնք առաջ են շարժում գիտութեանը, այնպիսիներ, ինչպէս Լիսենկոն, Վիլյամսը, Յիցինը և ուրիշները: Մեզանում հազարավոր հիանալի փորձադիտաառաջավորներ կան ՄՏ կայաններում, կոլտնտեսութեաններում, փորձակայաններում, վորոնք, տիրապետելով գիտութեանը, այն առաջ են շարժում: Յեթե գումարենք այդ հարստադույն փորձի թեկուզ և մեկ տասերորդը, կարելի յե ստանալ մի քանի լավ դասադրքեր և ձեռնարկներ մեր դոլուդատնտեսների, կոլտնտեսութեանների նախագահների, ՄՏ կայանների ղեկըկողորների և բրիգադիրների համար: Դժբախտաբար, Հոգժողկոմատը չի զբաղւում այդ դործով, իսկ մեր սովորող յերկտասարդութեանը մեծ մասամբ հարկադրւած ե ոգտւել հին դասադրքերից և ազդուեանիկական հին նորմաներից:

Մհա, ընկերներ, ինչ ե մեզ անհրաժեշտ իրադործել, վորպեսզի վերջ տանք տարերքից ունեցած կույր կախածութեանը և հասնենք կոլտնտեսային ու խորհանդեսային դաշտերի բարձր բերքատւութեանը: Խոսքը վերաբերում ե, իհարկե, վոչ թե ընդհանուր բերքը ունկորդներին հավասարեցնելուն, այլ այն բանին, վորպեսզի մշտակա 3—4 տարում մեր բերքն ավելացնենք մեկ ու կես անգամ, վորը կազմում ե 3—4 միլիարդ հավելում ընդհանուր բերքի նկատմամբ:

Բարձրացնել բերքատւութեանը, այն դարձնելով կայուն՝ այդ նշանակում ե լուծել անասնաբուծութեան արագ վերելքի հարցը: Ընկեր Ստալինն արդէն խոսեց այդ կարեւորագույն ճյուղի լուրջ նշանակութեան մասին: Նրա բերած թվերից յերևում ե, վոր հազիւտու ժամանակաշրջանում հաջողվել ե վոչ միայն կանգնեցնել անկումը, այլև ապահովել անասունների գլխաքանակի զգալի աճ, բայց և այնպէս մենք պետք ե ընդունենք, վոր անասնաբուծութեան հարցերը դեռևս շատ հեռու յեն լուծւած լինելուց:

Ի՞նչն ե խանդարում անասնաբուծութեան աճմանը: Նախ, ըստ յերևութին, մեր բազմաթիւ կոլտնտեսութեաններն ու խորհանդեսութեանները դեռևս թույլ են աշխատում կերի բազա ստեղծելու ուղղութեամբ: Յերկրորդ, անասնաբուծութեան դործի նկատմամբ անհրաժեշտ հողատարութեան և լուրջ ղեկավարութեան չկա վոչ Հոգժողկոմատում, վոչ ել բազմաթիւ մարդային խորհրդային և կուսակցական կազմակերպութեաններում: Թեև քիչ հանրապետութեաններ ու մարդեր չկան, վորտեղ դործն արդէն լավ ե ընթանում: Շատ կոլտնտեսութեաններ և խորհանդեսութեաններ կարողացել են տարեցտարի ապահովել անասունների գլխաքանակի զգալի աճը: Կան տասնյակ-հազարավոր կոլտնտեսականներ և կոլտնտեսահիւներ, վորոնք՝ լավ խնամքի չնորհիւ՝ հիանալի արդուեանների յեն հասել անասունների աճեցման և կաթնատւութեան, գծով:

Ի՞նչ ե պահանջւում: Կարելի յե շատ խոսել այդ մասին, բայց գլխաւորն այն ե, վոր վերջ տանք անասնապահութեան դործում յեղած թերազնահատմանը և ինքնահոսին: Անասնապահութեան դործը, ինչպէս ասում ե ընկեր

Մասաչուսեթս, պետք է իրենց ձեռքը վերցնեն ամբողջ կուսակցությունը, մեր բոլոր կուսակցական և անկուսակցական աշխատողները, նկատի ունենալով այն, վոր անառնապահության պրոբլեմն այժմ հանդիսանում է դյուզատնտեսության առաջնահերթ պրոբլեմը: Մենք ի վիճակի յենք և պետք է դբադվենք անառնապրոբլեմն և կերի բազայի բոլոր հարցերով: Պետք է բոլոր կուսակցականներին շահադրոնել կուսակցության հոտի զարգացման մեջ և առանձնապես անասուններին խնամող կուսակցականներին՝ կուսակցության հոտն ավելացնելու, այն պահպանելու, նրա մթերատվությունը բարձրացնելու մեջ: Ինչպե՞ս անել այդ: Այդ տեսակետից հարուստ որինակներ են մեզ ցույց տալիս առաջադր կուսակցությունները:

ԿԱՐԳԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ՅԵՎ ԿՈՆՏՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԵԼՈՒ ՀԱՐՑԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Յես կուզեյի համառոտակի կանգ առնել նաև կուսակցություններին կադմակերպական հարցերի վրա, վորովհետև հենց միայն ազրոտեխնիկայի մասին խոսելը քիչ է. կա նաև տնտեսական կույմ—թե ի՞նչպիսի է կադմակերպված աշխատանքը կուսակցություններում, վորից կախված է ազրոտեխնիկայի բուն կիրառումը: Թե կուսակցության անտեսություն և կուսակցություններում աշխատանքի կադմակերպման հարցը վորքանով է վճռում գործը, կարելի յե տեսնել հաղարավոր որինակներով, յերբ իրար կողքի դնելով յերկու կուսակցություններ տարբեր կարգ ու կանոնի դեպքում ցույց են տալիս խիստ հակադիր արդյունքներ և՛ բերքի գծով, և՛ անասունների գծով, և՛ կուսակցականներին յեկամուսնների գծով: Յես կբերեմ մի յերկու որինակ. Որյոյի մարդի «Սվորոդա» կուսակցությունը. կուսակցությունն նախագահն է Յեվսեյեվը, աշխատանքը կուսակցությունում լավ է կադմակերպված, հացահատիկային կուլտուրաների միջին բերքը 1938 թվին յեղել է հեկտարից 13 ցենտներ, աշխորին տրված է 4—5 կիլոգրամ հացահատիկ, 1 ուղբ. 40 կոպ. դրամով: Կուսակցությունն ունի կաթնապրտնային ֆերմա, յուրաքանչյուր կովի միջին կիթը

կադմում է 2/500 լիտր: Բայց տհա նրան հարևան Խորհուրդների VI համագումարի անվան կուսակցությունում գործը վատ է ընթանում: Աշխատանքը վատ է կադմակերպված, հացահատիկի բերքը 1938 թվին յեղել է 6 ցենտներ, աշխորին տրված է 800 դրամ և դրամով 84 կոպեկ. յուրաքանչյուր կովի կիթը 900 լիտր է:

Ահա Չկալովի մարդի Յեկակոբինովսկի շրջանի «Պրոդրեսս» կուսակցությունը. աշխատանքի կադմակերպումը և կարգապահությունը վատ չի դրված, կուսակցությունը հեկտարից ստացել է 8,4 ցենտներ բերք, աշխորին տրված է 5,6 կիլոգրամ հացահատիկ, դրամով՝ 93 կոպեկ: Պետական մթերոմները կատարված են, բացի դրանից, կուսակցությունը պետությունը վաճառել է 800 ցենտներ հացահատիկ, սերմացուն դանձված է լիովին, ցանքին նախապատրաստվել են, ֆուերաժային կովի միջին կիթը 1.448 լիտր է: Նրա կողքին դնելով է «Պերվայա Միսայլովկա» կուսակցությունը: Բերքը ցածր է՝ 4,3 ցենտներ, ցրտահերկը կատարվել է 50 տոկոսով, ցանքը ձգձգվել է, աշխորին տրվել է 800 դրամ, դրամով՝ 20 կոպեկ, կովի միջին կիթն է 962 լիտր: Կարգ ու կանոնը և աշխատանքային կարգապահությունը վատ են: 1938 թվի ընթացքում փոխվել է յերեք նախագահ:

Կարելի յե այդպիսի շատ ու շատ որինակներ բերել, վորոնք ցույց են տալիս կուսակցության կարգ ու կանոնի ուղղակի ազդեցությունը արտադրության արդյունքների վրա: Ահա թե ինչու կուսակցություններում ավելի ու տվելի համառ են դառնում աշխատանքի և կուսակցության անտեսության կադմակերպման հարցերը: Ի՞նչ հարցեր են դրանք: Նախ՝ կուսակցականներին շահադրոնել բարձր բերքի և կուսակցության անառնապահության բարձր մթերատվության համար մղվող պայքարում: Այդ կողմը վրճում է ամեն ինչ: Վորտեղ կուսակցություններում այդ բանն ապահովված է, այնտեղ գործն ընթանում է անչափ ավելի լավ: Բանն այն է, վոր հավասարեցման տուկայությունը կուսակցություններում՝ աշխորի արժեքի մեջ, անկախ բերքի արդյունքներից և անասունների մթերատվությունից, այլև կուսակցականների աշխատանքի դի-

մազրկումը խոշոր բրիգադներում՝ հիմնական խոչընդոտն են կոլտնտեսություններում աշխատանքի արտադրողականության հետագա աճման ճանապարհին:

Պարզ չե՞ք արդյոք, ընկերներ, վոր հավատարեցման և աշխատանքի դիմադրկման այս տարրերը կոլտնտեսություններում անհրաժեշտ և լիվլիդացիայի յենթարկել, և վորքան շուտ՝ այնքան լավ:

Ինչո՞ւլ բացատրել առաջավոր կոլտնտեսությունների և կոլտնտեսականների հիանալի ռեկորդներն ու հաջողությունները դաշտավարության և անասնապահության ասպարեզում: Նրանով, վոր առանձին կոլտնտեսականի կամ ողակի աշխատանքը դիմադրկված չե, այլ արտահայտված և նրանց աշխատանքի վերջնական արդյունքների մեջ, վոր առանձին կոլտնտեսականի կամ կոլտնտեսականների վոչ մեծ խմբի այդ աշխատանքը յերևում և և նյութապես խրախուսված և: Կոլտնտեսականներն ուղում են, վորպեսզի նրանց աշխատանքի արդյունքները յերևան վոչ միայն մեծ քանակությամբ աշխուրդով, այլև ստացված բերքի և անասունների մթերատվության բարձրությամբ, վորպեսզի նրանց աշխատանքի արժանի կերպով գնահատվի: Այն ժամանակ կոլտնտեսականները կգործադրեն իրենց բոլոր ընդունակությունները:

Նշանակում և՛ աշխատանքը կոլտնտեսություններում վորքան ավելի յե անհատականացած՝ ողակների ձևով կամ ըստ առանձին կոլտնտեսականների, նրանց աշխատանքը վորքան ավելի յե նյութապես խրախուսված, այնքան ավելի յե նա արտադրողական ինչպես բերքի, այնպես և անասնապահության ասպարեզում: Ինչ կոլտնտեսություններ չեն իրենց մոտ ձիւտ կերպով լուծել այս հարցը:

Դուք գիտեք, ընկերներ, վոր մեզանում բամբակի ասպարեզում մի քանի տարի սրանից առաջ գործը վատ եր ընթանում: Բերքը ցածր եր: Կենտրոնական Կոմիտեն և ընկեր Ստալինը միջամտեցին այդ գործին: Բավական եր միայն կոլտնտեսություններում մտցնել բերքատվության սրեմիալ հավելումներ ու անցնել աշխատանքի ողակային մանրբերիգադային կազմակերպման, և բամբակի ասպարեզում մեզանում գործն առաջ գնաց: Բամբակի բերքահավաքը

1933 թվի 13 միլիոն ցենտներից 1938 թվին բարձրացավ մինչև 27 միլիոն ցենտների, իսկ բերքատվությունը 6 ցենտներից բարձրացավ մինչև 12,9 ցենտների՝ յուրաքանչյուր հեկտարից:

Ձիւտ նույն կերպ եր դրությունը նաև վուշի ասպարեզում: Կենտրոնական Կոմիտեն և Ժողկոմխորհն ընդունեցին նմանորինակ վորոշում, ինչպես բամբակի վերաբերմամբ, և գործն առաջ գնաց: Այսպես, 1938 թվին, չնայած յերաշտին, վուշի հանձնման պլանը բոլոր մարզերում կատարվեց: Նույնը յիդավ նաև ճակնդեղի ասպարեզում:

Բայց աշխատանքի ողակային կազմակերպման փորձն իրեն արդարացրեց վոչ միայն տեխնիկական կուլտուրաների գծով: Բավականաչափ կոլտնտեսություններ անցան ողակների ստեղծմանը նաև դաշտավարական, հացահատիկային բրիգադներում:

Ահա թե ինչ և պատմում Կրասնոդարի յերկրամասի Ստաբո-Շչերբինովսկի շրջանի՝ XVII կուսհամագումարի անվան կոլտնտեսության նախագահ, Ռիմ Ս. Գերազույն Խորհրդի գեպուտատ ընկ. Կոստենկոն. «Մեզանում, կոլտնտեսություններում, դաշտավարական բրիգադներում կազմակերպված են 9—10 մարդուց բաղկացած ողակներ, ողակին արվում և վորոշ հողամաս, վորտեղ նա կատարում և ցանքի ամբողջ նախապատրաստությունը և ասպհովում և ցանքերի խնամքը: Այսպիսով, մեզանում ցանքի յուրաքանչյուր հողամաս ունի իր իսկական հողատար տերը: Բերքի հաշվառումը կազմակերպված և ըստ ողակների: Ողակի մեջ կոլտնտեսականներն ավելի յեն ճանաչում միմյանց, տեսնում են, թե ով ինչպես և աշխատում և մրցակցում են միմյանց հետ: Յեթե առաջ, նախքան ողակներ կազմակերպելը բրիգադում յեղած 50 մարդուց կանոնավոր կերպով աշխատանքի գուրս եյին դալիս 17—25 մարդ, ապա ողակների կազմակերպումից հետո գուրս են դալիս 45—47 մարդ: Սվելի սակավ են դարձել աշխատանքային կարգապահության խախտման դեպքերը, և կոլտնտեսությունն ունի վոչ վատ արդյունքներ: Նա միջին հաշվով հասկավոր կուլտուրաների բերք ստացել և հեկտարից 112 փութ»:

Նույնպիսին և յեֆրեմովյան ողակների փորձը Սիբի-

բում: Նշանակում է, պետք է ավելի վճռականորեն անցնել կոլտնտեսություններում ու բրիգադներում աշխատանքի ողակային կազմակերպմանը և աշխատանքի վարձատրությանն ու պարգևատրմանը՝ անհատապես և ըստ ողակների, նայած բերքատվությանը: Սա մեկ կողմն է:

Յերկրորդ կողմը—պետք է կոլտնտեսություններին ոգնել արտադրանքի նորմաները ճիշտ սահմանելու գործում: Հողօգտագործատի նորմաները, վորոնք հրատարակվել են դեռ 1933 թվին, բացահայտորեն հնացած են, այդ ժամանակում կոլտնտեսություններում կատարվել են զգալի փոփոխություններ, մինչդեռ կոլտնտեսություններում նորմաների կիրառման գործում կա մեծ խայտաբղետություն: Պետք է ողենել ճիշտ նորմաներ մշակելուն, վորոնք ստուգված լինեն կոլտնտեսությունների առաջավոր փորձի միջոցով:

Կոլտնտեսություններում աշխատանքի վարձատրության մեջ պետք է հաշվի առնվի վոչ միայն վաստակած աշխուրեբի քանակը, այլ և այն աշխատանքի վորակը, վոր ներդրված է բերքի արդյունքների մեջ՝ ըստ բրիգադների, ողակների և առանձին կոլտնտեսականների: Իսկ այն կոլտնտեսականների վերաբերմամբ, վորոնք խնամում են անասուններին—ըստ անասունների պահելու վորակի ու մթերատվության: Այս իմաստով պարզեատրումը կոլտնտեսություններում և խորհրդատեսություններում գործադրվում է դեռ բնավ ել վոչ բավարար չափով:

Յերրորդ կողմը: Ավելի ու ավելի համառ են պահանջներ լավում բարեխղճորեն աշխատող ու ջանասեր կոլտնտեսականների հոկայական մեծամասնության կողմից կոլտնտեսություններում աշխատանքային կարգապահությունը կարգավորելու մասին, վորը կապված է կոլտնտեսությունների աճման հետ, կոլտնտեսականների վորոչ մեծամասնության հասարակական գիտակցությունն ամրապնդելու հետ, և, ըստ յերեութին, այն բանի հետ, վոր դեռևս կա կոլտնտեսականների մի վորոչ մաս, վորոնք քողարկվում են կոլտնտեսության անդամի կոչումով և միևիպեսն ժամանակ արհամարհում են հանրային աշխատանքը կոլտնտեսություններում, վորս ու վաստակ վորոններով անասունների և անամերձ հողամասերի դժով անհատական

տնտեսությունն ուռճացնելու գործում: Միանգամայն ակներե է, վոր կոլտնտեսություններն իրավունք ունեն կոլտնտեսությունում յուրաքանչյուր կոլտնտեսականից պահանջելու աշխատանքի վորոչ մինիմում: Գյուղատնտեսական արտելի անդամի կոչումը և իրավունքները դնում են նաև վորոչ պարտավորություններ: Ձի կարելի իրեն անվանել կոլտնտեսական և միևնույն ժամանակ չարաչահել կոլտնտեսությունն ու միայն ցույց տալու համար վաստակել 30—40 աշխուր: Կոլտնտեսությունն իրավունք ունի ասղալիսի կոլտնտեսականների վերաբերմամբ սահմանափակել կոլտնտեսային ձիերով սղաղարկումը և իշխանության ողակներից պահանջել, վորպետի նրանց դրկեն հարկերի և պետության բնամթերքի հանձնման դժով ամեն տեսակ արտոնություններից, վորոնք սահմանված են կոլտնտեսականների վերաբերմամբ:

Այս բոլորի մեջ մենք պետք է պաշտպանենք աղնվորեն աշխատող ու բարեխիղճ կոլտնտեսականների հոկայական մեծամասնության պահանջները: Մենք պարտավոր ենք բեղառաջ դնալ այդ առողջ պահանջներին և լրջորեն ձեռնամուխ լինել աշխատանքի կազմակերպմանը կոլտնտեսություններում՝ առաջավոր կոլտնտեսությունների ու կոլտնտեսականների փորձին ու պահանջներին համապատասխան: Իսկ կոլտնտեսությունները կարող են և պետք է հարգեն ընկեր Ստալինի խնդրքը՝ յուրաքանչյուր տարի արդյունաբերության համար մեկ ու կես միլիոն յերիտասարդ կոլտնտեսականներ առանձնացնելու մասին: Յես կարծում եմ, կարելի յե չտարակուսել, վոր մեր կոլտնտեսություններն ու կոլտնտեսականներն այդ տեսակետից ջերմորեն կարճադանդեն ընկեր Ստալինի կոչին: (Մափախարուքյուններ):

Մի քանի խոսք կոլտնտեսային կանոնադրության խեղաթյուրումների մասին: Կար ժամանակաշրջան, յերբ մեր կոլտնտեսությունները դեռևս թույլ եյին և ի վիճակի չեյին իրենց վրա վերցնելու կոլտնտեսականների պահանջմունքներին լիակատար ապահովման ի հաշիվ հանրային տնտեսության: Այն ժամանակ ձիշտ կերպով դրվեց անասունների, տնամերձ հողերի դժով կոլտնտեսականի անհա-

տական տնտեսութիւն թույլատրելու հարցը: Այժմ, յերբ այդ խնդիրը կատարված է, բոլոր կոլտնտեսականներն ունեն կոլիւր ու տնամերձ հողամասեր, և յերբ կոլտնտեսութիւններն արդեն ամրապնդվել են, սկսած և չեւոր դնել հանրային կոլտնտեսային տնտեսութիւնն ամրապնդելու և ծախվելու, կոլտնտեսականների պահանջներն ու յեկամուտները բավարարելու գործում նրա դերը բարձրացնելու վրա: Անձնական և հանրային շահերի ճիշտ գնահատումը կոլտնտեսութիւններում՝ միտում է կոլտնտեսային կարգի հիմունքը, բայց կոլտնտեսականների անձնական տնտեսութիւնը սկսած և ավելի ու ավելի կրի նեղ-ոժանդակ բնույթ, իսկ ընդհանուր-կոլտնտեսայինը սկսած է աճի, վերսկս հիմնականը:

Վոչ թե կոլտնտեսականների առանձին տնտեսութիւնների անձնական անասունների ու տնամերձ հողամասերի անչափ, ընդարձակումը, այլ կոլտնտեսութիւն հանրային տնտեսութիւն աճումը միայն կարող է ասքահովել բոլոր կոլտնտեսականների նյութական մակարդակի և ունեւորութիւն հետադա բարձրացումը: Իսկ կուսակցական ու խորհրդային կազմակերպութիւններն մեր մի քանի տեղական ղեկավարներն սխալ մոտեցումն ու պրակտիկան հասցրեց կոլտնտեսային կանոնադրութիւն լուրջ խախտումներին, այն քանին, վոր վորոշ տեղերում կոլտնտեսականների անձնական տնտեսութիւնն սկսեց գերաճել կոլտնտեսութիւն հանրային տնտեսութիւնից և վերածվել հիմնականի, իսկ կոլտնտեսայինը, ընդհակառակը՝ ոժանդակի: Ընչա հարարեւրակցութիւնը վորոշ կոլտնտեսութիւններում խախտվում էր: Բանջարանոցներից, այգիներից, կաթից, մսից և այլն, անձնական տնտեսութիւնն ստացած յեկամուտները վորոշ կոլտնտեսութիւններում սկսեցին գերադանցել ըստ աշխուրհերի ստացվող յեկամուտներից: Այդ չէր կարող բացասաբար չանդրադառնալ կոլտնտեսութիւններում աշխատանքային կարգապահութիւն վիճակի վրա:

Կոլտնտեսութիւններում յեղած այս աննորմալութիւնները բոլոր կոլտնտեսութիւնների և կոլտնտեսականների հակայական մեծամասնութիւնն միահամուռ աջակցութիւն հիմնականում արդեն ուղղված են, բայց դեռ վոչ բոլորովին:

Ինչ դասեր են բղխում մեզ համար այս բոլորից: Անհրաժեշտ է լինել կոլտնտեսութիւնների յսկական ղեկավարներ ու ուղեկաններ, և վոչ թե ղեկավարներ: Կանգ չառնել ձեռք բերված, դիւրեբրի վրա, այլ կոլտնտեսութիւնների ամրապնդման գործը մղել ավելի յառաջ, վոլադրելով դրանք հանրային տնտեսութիւն ավելի բարձր աստիճանին:

Ըստ աշխուրհի հասնող հանրային յեկամուտների բաժինը և կոլտնտեսականների պահանջների բավարարումն ի հաշիվ հանրային տնտեսութիւնն սկսած և աճի, իսկ անձնական յեկամուտների բաժինը սկսած և հարարեւրականորեն կրճատվի: Ծառ կոլտնտեսութիւններ արդեն հաջողութիւն բացթողում են այդ ուղիով: Սրանք են կոլտնտեսութիւնների կարմակերայական հարցերը:

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՅԵՎ ԿՈՒՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՂԵՎԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

Այն ամենից, ինչ վոր յես ասացի, ինձ թվում է, ընկերներ, կարող են արվել այսպիսի հետեւութիւններ. աշուրի կուլեկտիւլացման ուղղութիւնը կատարված վիթխարի աշխատանքի հարկանքով մենք լիակատար իրավունքով և առանց մորհե պարծնելութիւն կարող ենք հայտարարել, վոր բոլշևիկների կուսակցութիւնն արեւ, նախադատութեւ և այն ամենը, ինչ անհրաժեշտ է գյուղատնտեսութիւն բարադրողականութիւնն մեջ մինչև այժմ չտեսնված հեղաշրջման համար: Հանրային խոշոր տնտեսութիւնը կազմավորվել է: Կոլտնտեսութիւնները վերջնականապէս ամրապնդվել են և դարձել են գյուղում միակ տերը: Կուլակներին դասակարգը լիվիդացիայի յե յենթարկված: Մենատնտեսը կորցրել է ամեն մի ինքնուրույն տնտեսական նշանակութիւն և դանվում է ինչ-վոր տեղ՝ կոլտնտեսութիւն և ֆարրիկայի միջև յեղած ուղեհատման վրա: Գյուղատնտեսութիւնն անխնդական վերակառուցումը, նրա գինումը մեքենաներով, հիմնականում ավարտված է: Կուսակցիւն և բացմակողմանի և չափազանց հարուստ վորձ, թե ինչպիս հասնել բարձր բերքատիւթիւն, անասնապահութիւն բարձր մթե-

բառալուծության և աշխատանքի առաջավոր կազմակերպման կոլտնտեսություններում: Վերջապես, մենք կոլտնտեսություններում ունենք հիանալի առողջ տրամադրություններ և առաջավոր-ստախանովականների հիանալի շարժում: Մի՞թե այս ամենը, ընկերներ, բավական չէ մեր գյուղատնտեսությունից արտադրողականության մեջ չտեսնված հեղաշրջում կատարելու համար: Բայց այդ հեղաշրջումը կատարելու համար այն հարկավոր է կազմակերպել: Հեղաշրջումն ինքն իրեն չի կատարվի, իսկ դրա համար անհրաժեշտ է հիմնական պայման՝ հարկավոր է, վոր մեր կուսակցական ու խորհրդային, հանրապետական, մարդային ու շրջանային կազմակերպությունները լրջորեն վերակառուցվեն գյուղատնտեսությունից ղեկավարման գործում:

Վորոչ ընկերներ յեղնում են այն բանից, վոր ամեն ինչ արդեն կանոնավորված է և կընթանա ինքն իրեն: Այդպիսի կազմակերպությունները և ղեկավարները հաճախ հանկարծակի յեն դալիս և ընկնում են անհարմար դրություն մեջ, ինչպես, որինակ, այդ յեղավ 1938 թվի աշնան հարուստ բերքը հավաքելիս Ձեյարինսկի, Նովոսիբիրսկի և Բմսկի կազմակերպությունները հետ:

Կարելի յե առատություն մը ունենալ հիանալի մեքենաներ, մարդիկ ու նույնիսկ լավ բերք, և խայտառակ կերպով տաղավրել: Այդպիսի օրինակներ քիչ չկան մի քանի մարդկանց, յերկրկոմների, ՄՏԿ-ների և կոլտնտեսությունների պրակտիկայում:

Ահա թե այդ առթիվ ինչ է ասել ընկեր Ստալինը 1933 թվին, ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի պլենումում.

«Մենք բոլորս ուրախանում ենք այն բանի համար, վոր տնտեսության կոլտնտեսային ձևը տիրապետող ձև դարձավ... Բայց վոչ բոլորն են հասկանում այն, վոր այդ հանդամանքը վոչ թե պակասեցնում, այլ ավելացնում է մեր հոգսերն ու մեր պատասխանատվությունը գյուղատնտեսության զարգացման գործում... Անցումը դեպի կոլեկտիվ տնտեսություն իբրև տնտեսության գերակշռող ձև՝ վոչ թե նվազեցնում, այլ ավելացնում է մեր հոգսերը գյուղատնտեսության վերաբերմամբ, վոչ թե նվազեց-

նում, այլ ավելացնում է կոմունիստների ղեկավար դերը գյուղատնտեսությունից բարձրացման գործում: Այժմ, ավելի քան յերեկից, ինքնահոսք վառադավոր է գյուղատնտեսությունից զարգացման գործի համար: Ինքնահոսք այժմ կարող է ամբողջ գործը կործանել»:

Վորո՞նք են գյուղատնտեսությունից նկատմամբ մեր մի քանի կազմակերպությունների այժմյան ղեկավարությունից հիմնական թերությունները: Այն, վոր շատ մարդկոմներ ու յերկրկոմներ գյուղատնտեսությունը ղեկավարում են թուիչ և անբանական եղանակներով, և վոչ թե տնտեսվար կերպով: Մեր մի քանի կուսակցական, խորհրդային ղեկավարների սխալն այն է, վոր նրանք, իրենք չուսումնասիրելով գյուղատնտեսությունը, կարծելով, թե այժմ ամեն բան կընթանա ինքն իրեն, չեն թափանցում կոլտնտեսային ու խորհրդատնտեսային տնտեսությունից տեխնիկայի ու կազմակերպման եյություն մեջ, չեն ընդորինակում և չեն ոգտագործում գյուղատնտեսությունից առաջավորների հարուստ փորձը, ղեկավարում են առհասարակ, փոխանակ կոնկրետ, մշտական օպերատիվ ղեկավարություն, չեն դրադվում կոլտնտեսություններում, ՄՏԿ-ներում և խորհրդատնտեսություններում կադրերի լուրջ ընտրություն մը:

Ժամանակը չէ՞ արդյոք, ընկերներ, վերջ դնելու այդպիսի ղեկավարմանը և դառնալու կոլտնտեսությունների ու խորհրդատնտեսությունների իսկական ղեկավարներ, գործն առաջ տանելու տնտեսվար ձևով, և վոչ թե ձեղքվածքների դեմ պայքարելու կարգով:

Դրա համար հարկավոր է կոլտնտեսությունների ներքին կյանքին չմիջամտելու միանգամայն անպետք պրակտիկան լիկվիդացիայի յենթարկել և այն փոխարինել կոլտնտեսականների մասին մշտական հոգատարություն ու նրանց ողնելու պրակտիկայով: Պետք է հասկանալ, վոր կոլտնտեսությունները լուրջ ղեկավարման կարիք են դգում և այդ ղեկավարությունը ուզում են մեղանից:

Պետք է լիկվիդացիայի յենթարկել կոլտնտեսային տնտեսությունից կազմակերպման, հաշվառման, հաշվապահությունից հարցում յեղած թերազնահատությունը:

Պետք է վերջ դնել ՄՏԿ-ների, կոլտնտեսությունների ու խորհրդային տնտեսությունների ղեկավար կազմերի նկատմամբ թեթև վերաբերմունքին և խորհրդային տնտեսությունների, ՄՏԿ-ների ղեկավարների, կոլտնտեսությունների նախագահների ու բրիգադների համախալի փոփոխման պրակտիկային և լրջորեն ողնել կոլտնտեսություններին՝ ղեկավար կազմերի ընտրության ու նրանց քաղաքական դաստիարակության գործում:

Պետք է վերջ դնել մեր վորոշ կուսակցական ու խորհրդային որդանների այն պրակտիկային, յերբ կարգավեր-պական աշխատանքը փոխարինվում է կոլտնտեսությունների նկատմամբ վարչարարությամբ և արհամարհական վերաբերմունքով դեպի կոլտնտեսային ղեմնկրատիան—կոլտնտեսությունների առջև հաշվետու լինելը և ընտրականությունը:

Պետք է լրջորեն ամրապնդել ու վերակառուցել Հոգ-ժողկոմատի և նրա տեղական որդանների աշխատանքը: Այժմյան տեսքով դրանք մեծ մասամբ պլանային, և վոչ թե կառավարող որդաններ են: Պետք է վերջ դնել այնտեղ բյուրոկրատականությանն ու հին տրադիցիաներին և այնտեղ ավելի շատ մարդիկ առաջ քաշել դյուղատնտեսության առաջավորներին, ներքինի՝ կոլտնտեսություններին, ՄՏԿ-ներին, բուհ-երին:

Պետք է լրջորեն դարձվել խորհրդային տնտեսությունների ղեկավարմամբ: Բանն այնպես է, վոր շատ մարդկումներ փաստորեն իրենք իրենց հեռացրել են խորհրդային տնտեսությունների ղեկավարումից: Դրան քիչ չնպաստեց խորհրդային տնտեսությունների ղեկավարելու վոչ ճիշտ սխտեմը, վոր անցյալում անց էյին կացրել այնտեղ նստած վնասարարները, ակներևարար նրա համար, վորպեսդի մարդկումներին հեռու պահեն խորհրդային տնտեսությունների նկատմամբ ղեկավարությունից ու վերահսկողությունից: Խորհրդային տնտեսությունները լուրջ գործ են: Մենք ունենք մոտավորապես 4 հազար խորհրդային տնտեսություն: Նրանց բաժինն անասնապահության մեջ, հացահատիկի համախառն բերքի մեջ բավականաչափ զգալի յե, իսկ վոր գլխավորն է, կարևոր է նրանց դերը վորպես որինակելի

դյուղական տնտեսություններ, ինչպիսին նրանք պետք է լինեն:

Պետք է վերջ դնել կոոպերացիայի և տեղական արդյունաբերության անուշադրությանը շրջաններում կոլտնտեսությունների և կոլտնտեսականների լայն քաղաքական այնպիսի առարկաների արտադրության և վաճառքի հարցի նկատմամբ, ինչպես անտառանյութը, յերկաթը, մեխը, յերկաթեղեն, ապրանքները, ծածկը, կահույքը: Պետք է նկատի ունենալ կոլտնտեսային դյուղի աճած պահանջները: Կոլտնտեսականներն ուղում են և կարող են ապրել ավելի՛ լավ: Պետք է նկատի ունենալ կոլտնտեսությունների աճած յեկամտաբերությունը, վորն ավելի ու ավելի յե աճելու: Պարզ է, վոր, յեթե կոլտնտեսություններն ու կոլտնտեսականները չկարողանան ունալիղացիայի յենթարկել իրենց յեկամուտները, ապա կնվաղի հետաքրքրությունը դեպի արտադրողական աշխատանքը: Բանը նույնիսկ այնքան անտառանյութի և մետաղի պակասը չէ, վորքան ուշադրության պակասը:

Վերջապես, հարկավոր է ողնել կոլտնտեսություններին, խորհրդային տնտեսություններին ու ՄՏ կայաններին ե՛լ ավելի լայնորեն ծավալելու առաջավորների շարժումը և լայնորեն տարածել նրանց փորձն ու նվաճումները:

Ընկերներ, կարելի յե ուղղակի ասել, վոր ցանքաչըրջանառության, լավագույն ագրոտեխնիկայի բոլոր հարցերը՝ ժամանակին ցանելու, ժամանակին բերքը հավաքելու, անասնապահության վերելքի, կոլտնտեսություններում աշխատանքի կազմակերպման և շատ այլ հարցեր հեշտ լուծելի յեն, յեթե շրջանների, մարդերի ու հանրապետությունների կուսակցական ու խորհրդային ղեկավարները լրջորեն, ինչպես հարկն է, դրադվեն դյուղատնտեսության ղեկավարմամբ և իրոք գլխավորեն կոլտնտեսությունների ու խորհրդային տնտեսությունների առաջավորների շարժումը: Այն ժամանակ մենք կունենանք ամեն բան, ինչ վոր ուղում ենք:

Կարելի յե չտարակուսել, վոր բոլշևիկները կուսակցությունը պատվով կկատարի դյուղատնտեսության մեջ նաև այս մեծ խնդիրները:

Ընկեր Ստալինը իր հիանալի ղեկուցման մեջ սեղմ և

պարզ տվեց հանրագումարները, նշեց կուսակցութեան հետադա աշխատանքը: Սմբողջ կուսակցութեանը և ամբողջ յերկիրը պարզ պատասխաններ ստացան բոլոր հարցերի վերաբերյալ:

Ընկերներ, մեր առջև ծառացած են մեծ, պատասխանատու խնդիրներ—կատարել նոր ել ամբի նշանակալից անցում դեպի կոմունիստական հասարակութեան հաջորդ, ել ամբի բարձր աստիճանը: Մենք առայժմ հարկադրված ենք այդ կոմունիստական հասարակութեանը կառուցել թշնամական կապիտալիստական շրջապատման մեջ, վորը մեզ համար ստեղծում է լրացուցիչ դժվարութեաններ, վորոնք չեն զգա մյուս յերկրների աշխատավորները, յերբ կհաղթի միջազգային սոցիալիստական հեղափոխութեանը:

Բայց մենք նոր, թարմ ուժերով կարող ենք արիաբար նայել դեպի մեր տապալան, վորովհետեւ ամբի քան յերբեմնք մենք յերկրում ունենք մեր բազմազգ ժողովրդի համախմբվածութեան ու բարոյական-քաղաքական միասնութեան, վորովհետեւ մենք ունենք բոլշևիկների ամենահաղթ կուսակցութեան, վորն իր ճանապարհին չդիտե արդեւրներ և համոզված է իր գործի ճշտութեանը:

Մենք կարող ենք համարձակ ու առույգ քայլել առաջ՝ դեպի կոմունիզմի վերջնական հաղթանակը, վորովհետեւ մեզ առաջնորդում է Լենինի գործի մեծ շարունակող—մեր Ստալինը: Ուռա՛, ընկերներ:

(Բռուն ծափահարութեաններ, բոլորը վոտֆի յեմ կանգնում. բացականչութեաններ՝ «Ուռա», «Մեծ Ստալինին ուռա», ծափահարութեաններ: «Կեցցե՛ ընկեր Ստալինը»:
Ծափահարութեաններ, «ուռա» բացականչութեաններ):

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Կազմակերպական աշխատանքի մի քանի խնդիրների մասին	11
Մեր խնդիրների մասին դյուղատեսեսութեան դժոճ	18
Կարգապահութեան և կոլտեսեսութեաններում աշխատանքը կազմակերպելու հարցերի մասին	38
Գյուղատեսեսութեան և կոլտեսեսութեանների գեկտվարման մասին	45

Հայերեն թարգմ. խմբագիր Վ. Գուրգենյան
Ցեխն. խմբագիր Հ. Մանգիլյան
Յրագրիչ Վ. Զիդեյան
Կոնտրոլ սրբագրիչ Լ. Սրովյան

Դրավիտի լիազոր № 5—1720, հրատ. № 677
Գառվեր № 88, տիրած 15.000
Հանձնված է արտագրութեան 35/IV 1939 թ.
Ստորագրված է տպագրելու 13/V 1939 թ.
Դիւնը 50 կ.

Պետհրատ—Քաղաքական գրականութեան հրատարակչութեան տպարան, Յերիտն, Ալլահբերդյան № 65

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0928234

9-1-51: 50 ч.

260

//

28842

26 МАЯ 1939

30

А. АНДРЕЕВ

РЕЧЬ НА XVIII СЪЕЗДЕ ВКП(б)

Армиза-Издательство поэзии, литературы
Ереван, 1939